

УДРУЖЕЊЕ ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И
НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

ISSN 2812-9199
COBISS.SR-ID 61177609

Отета истина

ГОДИШЊАК: ЈАНУАР 2021 / МАРТ 2022.

БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

УВОДНИК

Ко има право да нам отима истину?

ЈАНУАР '21

Хаг не може да заштити сведоке

ФЕБРУАР '21

Још увек непозната судбина више од
10.000 несталих на просторима бивше
Југославије

МАРТ '21

21 година од оснивања Удружења:
Све нешта је у лавиринту лажи и обмана

АПРИЛ/МАЈ '21

Састанак радне групе за
нестала лица Београда и
Приштине

ЈУН '21

23 године од нестанка
белаћевачких рудара

ЈУЛ/АВГУСТ '21

Округли сто: Закон о
несталим лицима
Међународни дан несталих

СЕПТЕМБАР '21

Апел председнику Вучићу:
*Злочини се не смеју
заткавати*

ОКТОБАР '21

Округли сто: *Отвориће архиве,
размениће информације,
пронаћиће наше нестале*

НОВЕМБАР '21

Злочинац је злочинац, без обзира
на име и презиме

ДЕЦЕМБАР '21

Округли сто: *Права породица
на истину и правду*

ЈАНУАР '22

Специјални суд прихватио још 11
сведока са статусом жртве у
случајевима против лидера ОВК-а

ФЕБРУАР '22

Владика аустријско-швајцарски
Андреј у посети Косову и Метохији

МАРТ '22

Премијера филма *Чекајући Давора*
поводом 22 године постојања
Удружења

ГОДИНЕ ОД ОСНИВАЊА

Years since founding
2000-2022

Издавач:

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији

Канцеларија Београд:

Сремска 6/4, 11000 Београд,
Тел./Факс: 011 3285 025
E-mail: udruzenjekidnest@yahoo.com,
Web: www.otetaistina.org.rs

За издавача:

Верица Томановић, председница Удружења

Главни и одговорни уредник:

Верица Томановић, председница Удружења

Извршни уредник:

Олгица Божанић, секретар Удружења

Уредник интернет портала:

Игор Тодоровски

Дизајн, продукција:

Ринг Маркетинг, www.ring-marketing.com

Фотографије:

Архив Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, српски електронски и штампани медији

Сарадници:

Милијана Комаревић, Игор Тодоровски,
Гордана Ристић (подканцеларија у Нишу),
Бранкица Антић (подканцеларија у Краљеву),
Виолета Николић (подканцеларија у Косовској Митровици),
Силвана Маринковић (подканцеларија у Грачаници),
Негован Маврић (подканцеларија у Великој Хочи)

Тираж: 500 примерака

ISSN 2812-9199 = Годишњак Отета истина

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

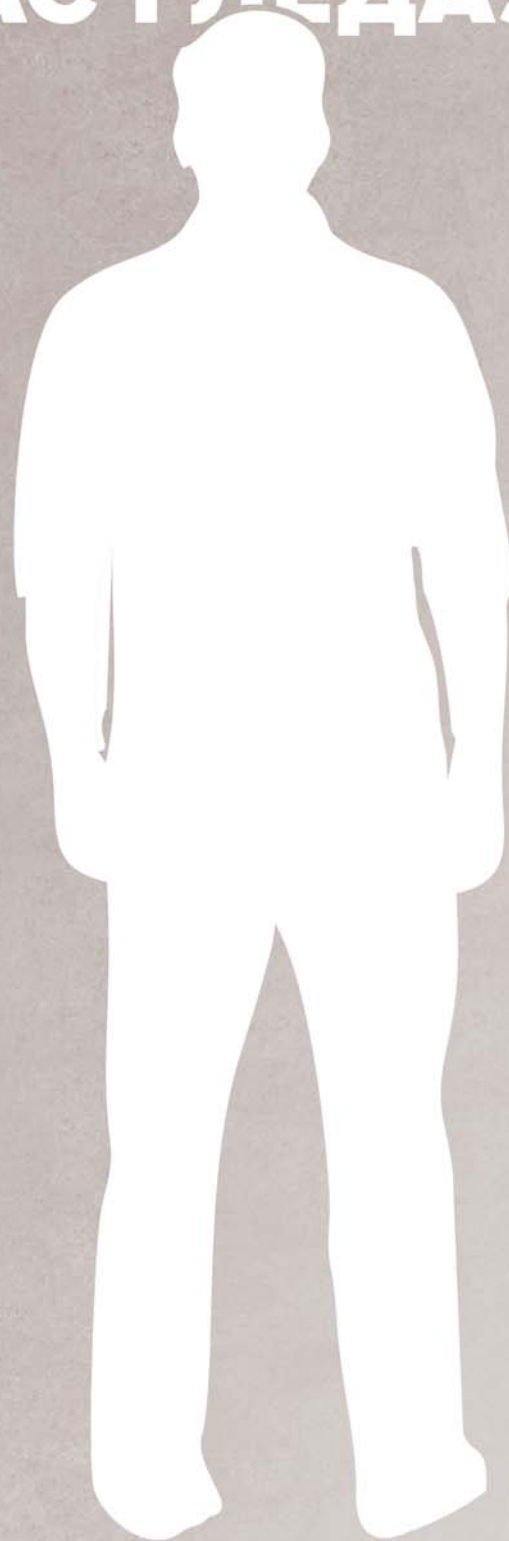
061.235:341.322.5-058.65(497.115)

ГОДИШЊАК Отета истина / уредник Верица Томановић. - 2021/2022. - Београд : Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, 2022. - (Београд : Intranet). - 30 cm

Годишње.
ISSN 2812-9199 = Годишњак Отета истина
COBISS.SR-ID 61177609

Ова публикација израђена је уз подршку Програма Уједињених нација за развој (UNDP) у Србији, у оквиру „Пројекта подршке у трагању за несталим лицима у Републици Србији“. Садржај ове публикације искључива је одговорност Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији“ и не одражава нужно ставове UNDP-а.

НЕСТАЛИ НАС ГЛЕДАЈУ

www.otetaistina.org.rs

Уводник: Ко има право да нам отима истину?

Верица Томановић, Председница удружења, март 2022.

ПРЕТЕШКО ЈЕ ЖИВЕТИ СА ТЕРЕТОМ ТРАГИЧНЕ ПРОШЛОСТИ који траје више од две деценије, породичним трагедијама изазваних насилном отмицом најмилијих у периоду мира пре и после бомбардовања (1998-2000).

Да ли имамо право на истину о судбини наших вољених који су нетрагом одведени у непознатом правцу после потписане резолуције 1244 СБУН, која је била гарант мира и безбедности свих грађана на Косову и Метохији. Ово важно питање постављано је хиљаду пута на многим састанцима, округлим столовима, сусретима са представницима власти наше државе и међународних институција. Докле ћемо бити жртве политизације нашег животног проблема? Да ли смо ми жртве, прогнаници у сопственој земљи само колатерална штета о којој не треба расправљати?

Претешко је бремене неизвесности, голготе, физичког страдања, бола за отргнутим животом најмилијих!

Већ више од двадесет три године траје наша борба за истином и правдом, која је била у протеклој години главна тема наших скупова и састанака. Уложили смо максималне напоре да укажемо на понижавајући однос према жртвама, немаран и неодговоран приступ разрешавању ове претешке и трагичне приче. Медијска обавештеност и сазнајни процес одговорних лица и институција нису убрзали рад на подстицају проналазака још 563 Срба и осталих.

2021. година као и претходне, донеле су само ново разочарање, духовно клоуње, отклон од стварности. Сведоци смо брисања трагова нашег постојања на Косову и Метохији, уништавају се домови, бришу сећања. Нема повратак протераних 250.000 људи!

На Косову и Метохији је стопиран процес проналажења људи, провера локација и поред потписаног Оквирног плана у Хагу 2018. године за решавање питања несталих лица, потписаног Спо-

сову и Метохији?

Наш дводесетнички завет је да не одустајемо од трагања за својим члановима породица упркос слојеној ситуацији наше стварности, тешким временима растакања нашег животног простора и идентитета. У суровој тамној статистици са којом се суочавамо, све је више родитеља који умиру од туге, немоћи и безнадежности. Поготово данас у вртлогу ковид заразе која мутира и показује неслушене смртоносне моделе.

Верујемо у васкрс наших нада и остварење наших циљева иако смо располућени између добра и зла, смрти и живота, на пушкету искушења која нас свакодневно суочељавају са смрћу.

Да ли смо и даље преокупирани бесмислом рата, суровим насиљем, уништавањем трагова нашег постојања? Дубоки су ожиљци у сваком од нас. Прозлазили смо кроз све ударце сурове реалности а и даље смо притиснути неизвесношћу.

Хоћемо ли стићи до истине о судбини наших вољених? На-

мерно заташкавање злочина је у сукобу са разумом и цивилизацијом. Осетили смо голготу, духовно и физичко страдање, а и даље живимо у психолошком логору ишчекујући покретање процеса сазнавања истине.

Ова публикација наших активности у 2021/22. години је намењена породицама киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, институцијама и организацијама које својим нечињењем постају саучесници новог злочина - злочина против човечности.

разума у Вашингтону и договора у Бриселу 2020, није дошло до очекиваних резултата. И даље се не поштују потписани документи, резолуције, конвенције, протоколи. И даље се руши међународно право! Нико због тога није одговоран, нико није пронађен, нико процесуиран нити кажњен.

Ко има права да нам отима истину? Зашто се докази и даље крију у архивама земаља учесница мисија на Ко-

Верица Томановић

Тужилаштво се плаши Змијиног бекства, прети му ДОЖИВОТНА

8. јануар 2021. године

СПЕЦИЈАЛИЗОВАНО тужилаштво (тзв.) Косова са седиштем у Хагу успротивило се захтеву одбране некадашњег команданта ОВК Хашима Тачија да му се укине притвор, тврдећи да је он подривао суд, између осталог наводећи и његово тајно писмо америчком државном секретару Мајку Помпеу. Тужилаштво страхује да би Тачи могао и да побегне јер му прети доживотни затвор.

Тужилаштво је у поднеску од 21. децембра, који је данас јавно објављен, детаљно образложило како је Тачи по-

Тачи: Не осећам се кривим

кушавао да подрива рад Специјализованих већа и тужилаштва на различите начине, детаљно наводећи и ризике од укидања притвора, пренео је Танјуг.

Тужилаштво истиче да поднесци Тачијеве одбране у којима се тврди да су његова подршка, напори и доприноси да се успостави тај суд, „били несебични поступци штетни за његову политичку каријеру“, заправо игноришу његове напоре које је предузимао ради подривања суда у последњих неколико година, када је оптужница постала озбиљна претња,

а касније и стварност.

Недавно је, како подсећа тужилаштво, Тачи као председник тзв. Косова поднео предлог уставног

Оптужен је за низ ратних злочина и злочина против човечности заједно са некадашњим члановима главног штаба ОВК Кадријем Весљијем, Реџепом Сељимијем и Јакупом Краснићијем. У прилог свом ставу, тужилаштво подсећа да је Тачи за ратне злочине и злочине против човечности широм 40 места за у којима су људи неосновано лишавани слободе, мучени и убијани.

— Злочини за које се терети Тачи могу за собом повући казну доживотног затвора. Ова могућност доприноси постојању ризика да ће побећи и тај ризик ће се само повећавати како се поступак и обелодањивање доказа против њега буде одмицало — истиче Специјално тужилаштво.

амандмана који би „разјаснио“ временску границу (рада суда), за који је Уставни суд тзв. Косова утврдио да је неоправдан и да би умањео права и слободе загарантоване Уставом.

Подривао суд, писао тајна писма

— Такви кораци тешко показују подршку раду суда, али још више говоре у прилог контрасту између Тачијевих јавних изјава подршке суду и његових нејавних маневара“, наводи се у поднеску тужилаштва.

Своје тврдње тужилаштво даље илуструје са два примера.

Првисетиче Тачијевог званичног, нејавног писма, америчком државном секретару Мајку Помпеу, којим је прошле године тражио од њега да предложи кључне реформе у Специјализованим већима, а која су већ била усред поодмакле кривичне истраге против највиших припадника ОВК.

То, како истиче тужилаштво, није једноставан израз „леgitимне забринутости“ и Тачијева подршка суду, што је Помпео јасно рекао у одговору.

— Укидање или подривање на било који начин рада, структуре или седишта Специјализованих већа или Специјализованог тужилаштва озбиљно би наштетили кредибилитету (тзв.) Косова у свету — одговорио је Помпео Тачију, подсећа тужилаштво.

Други пример који наводи тужилаштво, догодио се у јесен 2018. када је Тачи упутио приватни захтев некоме чији је идентитет редигован, а захтев је био моментално одбијен.

— Судаћи према ...(редиговано) Тачи је предусловио свој захтев изражавајући презир према Специјализованим већима. Ови подаци много више указују на тренутну намеру и мотиве Тачија, од његове улоге у успостављању Специјализованих већа пре неколико година, када је то повишило његову репутацију код међународних партнера и када су изгledi да ће бити оптужен у најбољем случају

изгледали далеко — навело је тужилаштво.

Опасност од бекства, прети му доживотни затвор

Такође, подсећа и да је Тачи последњег дана на функцији председника, 4. новембра, дао помиловање оптуженим члановима ОВК Шпресим Укају и Беки Силају, осуђеним за ратне злочине што додатно осликава ризике.

Посебно је указало да и даље стоје разлози за притвор јер постоји опасност да ће Тачи побећи како би избегао суђење, да ће наставити да омета поступке пред Специјализованим већима, укључујући — утицање на сведоке, жртве или сараднике. Разлог за притвор је и озбиљност кривичних дела за која се терети и чињеница да му за то прети казна доживотног затвора, као и његове личне карактеристике, прошло понашање, средина и услови у којима живи, навело је тужилаштво.

Оптужен је за низ ратних злочина и злочина против човечности заједно са некадашњим члановима главног штаба ОВК Кадријем Весљијем, Реџепом Сељимијем и Јакупом Краснићијем.

У прилог свом ставу, тужилаштво подсећа да је Тачи за ратне злочине и злочине против човечности широм 40 места за у којима су људи неосновано лишавани слободе, мучени и убијани.

— Злочини за које се терети Тачи могу за собом повући казну доживотног затвора. Ова могућност доприноси постојању ризика да ће побећи и тај ризик ће се само повећавати како се поступак и обелодањивање доказа против њега буде одмицало — истиче Специјално тужилаштво.

Такође, сматра да и даље постоји ризик да ће Тачи ометати поступке, јер његове бивше и садашње функције омогућавају мобилизацију огромних мрежа подршке, затим јер је јавно нападао Специјализована већа (тзв.) Ко-

сова и покушао да их обезакони, као и јер је уложио напоре да утиче на потенцијалне сведоке.

Поред тога, на тзв. Косову влада клима „заstraшивања сведока који треба да сведоче против чланова ОВК“, наводи тужилаштво.

Поред осталог, подсећа и да ни суд ни тужилаштво немају ресурсе за адекватно праћење кретања оптужених по тзв. Косову, који би били привремено пуштени да се бране са слободе.

Такође, ЕУЛЕКС-ов мандат за надгледање се не протеже на надгледање услова пуштања, нити има ресурсе за то.

— Без обзира од места где се налази, ако се пусти на слободу, Тачи има средства и мрежу подршке да оствари сваки од наведених ризика — закључило је тужилаштво тражећи од суда да одбије Тачијев захтев за укидање притвора.

Жртвама заштита идентитета

Судија за претходни поступак Специјализованих већа (тзв.) Косова са седиштем у Хагу наложио је Служби за помоћ жртвама ОВК да му до 15. фебруара поднесе извештај о броју поднетих захтева за статус жртве у поступку против некадашњих шефова ОВК Хашима Тачија и других.

Што се тиче заштите идентитета жртви, судија је наложио Служби за заштиту жртава да сваком подносиоцу захтева додели псеудоним — бројем, без обзира да ли је подносилац захтева тражио заштитне мере или није.

Тако додељени псеудоним треба да се користи као једини идентификатор жртве, како у јавним тако и у (строгу) поверљивим поднесцима, осим ако надлежно судско веће не одлучи другачије, наводи се у одлуци судије која је данас објављена.

Извор: <https://www.novosti.rs/>

Терориста ОВК се изјашњава о кривици

8. јануар 2021. године

Насим Харадинај у судници на претходном рочишту. Фото: SVK/Screenshot.

ПОТПРЕДСЕДНИК Удружења ратних ветерана тзв. ОВК Насим Харадинај данас поподне поново ће бити приведен пред судију за претходни поступак Специјализованих већа Косова са седиштем у Хагу ради изјашњења о кривици

Он се на првом претходном рочишту 18. децембра није изјаснио о кривици по оптужници која га заједно са председником тог Удружења Хиснијем Гуцатијем терети да је изношењем у јавности тајних података Специјализованог тужилаштва о идентитету сведока, угрозио поступке који се воде против припадника ОВК.

Званично, није се изјаснио јер није имао времена да се консултује са браниоцем, који му је тог дана формално додељен.

Међутим, Харадинај је тада судији рекао да не признаје надлежност тог суда, као ни мандат Специјализованог тужилаштва, које сматра одговорним

за цурење сопствених података, а које, како је навео, жели да за то скине кривицу са себе и свали је на Косово.

Гуцати је испитан дан раније и негирао је оптужбе.

У осталим случајевима који се воде пред Специјализованим већима, статусне конференције још нису заказане.

Прво суђење очекује се да ће бити заказано у поступку против Саљиха Мустафе, који је и први оптужен, ухапшен и изручен Хагу.

У трећем поступку пред тим судом против некадашњих челника ОВК Хашима Тачија и других, најављено је да ће до лета трајати истрага тужилаштва, које је тражило да се суђење закаже за септембар ове године.

Одбрана оптужених се томе противила, тражећи додатно време за своју истрагу, а суд још није одлучио када ће заказати то суђење.

Извор: <https://www.novosti.rs/>

ХАГ НЕ МОЖЕ ДА ЗАШТИТИ СВЕДОКЕ

15. јануар 2021.

БИВШИ КОСОВСКИ ПОЛИЦАЈАЦ ФАДИЉ СУЉЕВИЋ ПРОНАЂЕН ЈЕ ДАНАС МРТАВ У БРДИМА ИЗНАД ЈЕЗЕРА БАДОВАЦ

Како наводи Газета експрес, он се налази на списку сведока Специјалног тужилаштва у Хагу.

О овом случају се огласио и главни тужилац Основног тужилаштва Приштине Кујтим Муниши.

“Тужилац је изашао на лице места да види шта се догодило. Полиција је била на месту догађаја. Пронађен је мртав негде у планинама”, рекао је Муниши за kaco.com.

Суљевић је бивши припадник косовске полиције, који је примљен у полицију након 1999. године.

Косовска полиција је саопштила да је данас добила дојаву да се на путу које води према језеру Бадовац налази тело непознатог мушкарца, који је касније идентификован као Фадил Суљевић.

“Полиција је одмах изашла на лице места, контактирала чланове породице те особе и позвала државног тужиоца и тимове хитне медицинске помоћи”, рекао је портпарол Косовске полиције Бајрам Краснићи.

За сада нема више информација о томе да ли је Суљевић сведок у некој од оптужница против бивших команданата ОВК који су ухапшени и налазе се у Хагу.

Фадил Суљевић, који је био на списку сведока Специјалног тужилаштва у Хагу и чије је тело данас пронађено код језера Бадовац у близини Приштине, некада је командовао нелегалним затвором код Матичана у којем су били заточени Срби.

Извор: <https://www.b92.net/>

Још увек непозната судбина више од 10.000 несталих на просторима бивше Југославије

23. фебруар 2021. године

СУДБИНА 10.006 ОСОБА, међу којима више од 4.000 српске националности, које се од краја сукоба на простору бивше Југославије воде као нестала лица, још увек је непозната, истакнуто је на првом састанку Радне групе за израду Нацрта закона о принудно несталим лицима.

За председника Радне групе изабрана је министарка за рад, запошљавање, социјална и борацка питања Дарија Кисић Тепавчевић, која је истакла да је иницијативу о доношењу тог закона покренула Координација српских удружења породица несталих, убијених или погинулих са простора бивше Југославије.

Нагласила је да је ту иницијативу подржао председник Србије Александар Вучић, који је дао предлог да се крене у израду закона.

Према њеним речима, догађаји деvedестих година прошлог века нажалост обележила су друштвена дешавања у земљама Западног Балкана које су оставиле трајне последице на животе људи који се осећају и данас, а велики број лица који се воде као нестала по престанку оружаних сукоба са правом се сматрају једном од најтрагичнијих последица.

Кисић Тепавчевић је оценила и да би доношење закона регулисало проблематику несталих на системски, свеобухватан и мултидисциплинаран начин.

“Закон нам је потребан имајући у виду да до сада правни поредак Србије није регулисао проблематику несталих лица, односно није била препозната категорија принудно несталих лица као

Дарија Кисић Тепавчевић

жртве, нити по том основу права породица принудно несталих, нити страдања цивила која су се догодила у време оружаних сукоба”, указала је министарка.

Захвалила је министрима Владе Србије, државним институцијама, невладиним организацијама, Међународном комитету Црвеног крста, УНДП-у који ће подржати иницијативу за израду тог закона.

За заменика председника Радне групе постављен је Вељко Одаловић, председник Комисије за нестала лица Владе Србије. Он је навео да ће предстојећи период искористити да се спроведу све активности како би на јесен закон могао да уђе у скупштинску процедуру.

Највећи број несталих на Косову и Метохији

“Ово је комплексан закон, треба да обухвати много тога што је атипично”,

казао је Одаловић и навео да према евиденцији Међународног комитета Црвеног крста 35.021 особа се воде од краја оружаних сукоба као нестала лица, а да се на данашњи дан 10.006 особа води као нестало.

Одаловић је подсетио да је Србија имала само један период сукоба на својој територији, 1999. године, када је било НАТО бомбардовање.

“Наша јужна покрајина, Косово и Метохија, најбруталније је била нападнута и тамо имамо највећи број несталих лица, како у периоду током бомбардовања, тако и у периоду после тога”, казао је Одаловић.

Координатор активности Радне групе биће председник Управног одбора Координације српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије Драган Пјевач, је навео да је доста породица несталих лица упознао.

“Они и данас чекају, неки и по 20 година, и још увек верују да ће им се њихови најмилији вратити. Ово је сада питање када ће се признати статус жртве породицама, када ће се ово друштво солидарно односити према њима и када ће се стварно прећи са речи на дела”, истакао је Пјевач.

Подсећајући да се сада тражи више од 10.000 несталих, од чега је више од 4.000 српске националности, Пјевач каже да ће бити тешко их пронаћи с обзиром да је доста времена прошло, трагови су приметни, а поједини сведоци су умрли.

Извор: <https://www.rts.rs/>

ПОВОДОМ 21. ГОДИНЕ ОД ОСНИВАЊА УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КИМ

Све нестаје у лавиринту лажи и обмана

14. март 2021. године

ДО ДАНАС ЈЕ И ДАЉЕ НЕИЗВЕСНА СУДБИНА ОКО 563 ЛИЦА А У ПРИШТИНСКОЈ МРТВАЧНИЦИ ЈОШ УВЕК ИМА ОКО 350 ЗЕМНИХ ОСТАКА ЖРТАВА КОЈЕ НИСУ ИДЕНТИФИКОВАНЕ

Поводом обележавања 21. годишњице оснивања Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији (14. март 2000. године), ово Удружење, на челу са Верицом Томановић, издало је саопштење следеће садржине: Управо се навршава 21 година од оснивања нашег Удружења са циљем расветљавања судбина и проналажења отетих и несталих лица на Косову и Метохији у периоду од 1998. године до данас. Уважавајући све превентивне мере кризног штаба Владе Републике Србије у циљу заустављања ширења пандемије вируса ковида 19, нисмо у могућности да се у већем броју окупимо и јавно презентујемо наш дводеценијски рад и напоре да пронађемо наше отете чланове породица, или земне остатке, да би вратили достојанство именима наших најмилијих и достојно их сахранили. До данас је и даље неизвесна судбина око 563 лица а у приштинској мртвачници још увек има око 350 земних остатака жртава које нису идентификоване. Тешко подносимо терет дводеценијске неизвесности, манипулације, нечињења, заташкавања, уништавања доказа, непроналажења отетих нити њихових остатака. Све нестаје у лавиринтима лажи и обмана.

Сведоци смо великих несрећа које су припадници нашег народа доживели крајем XX века. Били смо предмет отмица, прогона, осетили трагедију изгубљености, били актери колона и драма.

Драгица Мајсторовић и Верица Томановић у просторијама Удружења поводом обележавања 21 године од оснивања Удружења

Убиства, протеривање, тортуре и нечовештво над српским народом започиње јануара 1998. године, а наставља се током априла, маја, јуна масовним киднаповањем рудара површинског копа Белаћевац и јула месеца житеља села Ретимља и Опте-руше, Велике Хоче и Ораховца, а наставља се агресијом НАТО снага 24 марта 1999. године на Републику Србију и АП КиМ. Највећи број отмица, злочина, убиства догодио се након потписане Резолуције Савета Безбедности УН 1244 од јуна 1999. до краја 2000. године, да би се 17 марта 2004. године догодио погром још 4000 лица српске националности. Прекршени су сви закони цивилизованог друштва, резолуције и конвенције. Документација о злочинима је и даље у базама земаља мисија које су биле 1999.-2000. год. на КиМ. Зашто није доступна органима правосуђа, МКЦК

и Комисијама за нестала лица? Шта је са подацима из усвојеног Извештаја Савета Европе господина Дика Мартија? Хоће ли се УНМИК извинити породицама због пропуста у свом раду? Какав је Еулексов резултат истраживања злочина над Србима и осталим жртвама на Космету. Породице и даље чекају резултате истрага. Оне не постоје у својим захтевима да пронађу своју децу, браћу сестре, супружнике, родитеље... Док се не расветле сви злочини и суд донесе праведне пресуде, остаћемо заробљени у прошлости и времену које прети да генерише нове мржње и нове несреће. Приказаћемо вам најважније активности у прошлости 2020. године. Опширније информације можете погледати на веб сајту Удружења: www.otetaistina.org.rs, речено је на крају саопштења.

С. Ђукић

Радна група за нестала лица Београда и Приштине

16. март 2021. године

У БЕОГРАДУ ЈЕ 16. 04. 2021. у организацији МКЦК одржан састанак Радне групе за нестала лица Београда и Приштине у присуству председника комисија господина Вељка Одаловића, госп.Ибрахим Маколија, представника америчке амбасаде, Европске Уније, Еуллекса, МКЦК из Приштине и породица несталих. Присутнима се обратила госп. Мартина Фава, шефица делегације МКЦК у Београду и уз жеље за успешан рад састанка указала на неопходност чешћих сусрета комисија и бржу реализацију планираних активности. Председници удружења Верица Томановић и Хаки Касуми су изразили незадовољство породица због успореног

рада на проналажењу несталих. Ако се и даље настави овим темпом породице ће остати без знања о судбинама својих ближњих, што представља додатни злочин. "Процес решавања питања несталих лица пратио је дуготрајан и висок степен политизације и злоупотреба у политичке сврхе, недовољна размена информација о местима страдања и покопа жртава. Догодили су се стравични злочини над српским цивилима у Клечки, селу Дојнице код Призрена, отмица рудара у Белаћевцу код Обилића, цивила у Ђилану, Пећи, Истоку, Приштини, Сувој Реци, Дечанима, Дјаковици, Ораховцу... Ко је одговоран за мон-

струзне злочине у "Жутој кући? Да ли је истрага окончана? Када ће Приштина отворити архиве ОВК? Ово су само нека од питања на које очекујемо одговоре." — рекла је Верица Томановић у свом излагању. Председник Комисије Вељко Одаловић је детаљно образложио све преузете и одрађене обавезе према Приштини. И господин Маколи је изнео податке о потенцијалним местима укопа жртава која ће се у најскорије време проверити. Сви су сагласни да је неопходан убрзани рад како би породице после две деценије трагања пронашли своје чланове породица.

IN MEMORIAM: ВЕСКА МАЈМАРЕВИЋ 3. АПРИЛ 2021.

Неми одлазак још једног сведока страдања Срба у Ораховачком крају... Двадесет две година је трагала за супругом, двадесет и три заливала место почивалишта свога првенца Александра сузама да би данас (03.04.2021), њена душа отишла на крилима Анђела њима у сусрет.

Корона је само била со на њене упале ране, незацељене... Заувек ћу памтити њен јавк који се проломио Ораховцем кад су јој јавили да је снајпер погодио њеног Ацка, и памтићу пушку холандског војника уперену у њене груди, годину дана касније када га моли да јој потражи мужа Градета.

И памтићу како нас је сваке године окупљала крај Ацковог гроба у порти на помену 18. јула, и памтићу како је једне године са нама дошла у Свете Враче у Зочиште на свеноћно бдење у спомен Свете Царске породице Романов. И одстојала целу ноћ на молитви, у једном месту, није ни села, јер смо јој рекли да ће се отац Стефан молити и за све пострададе у нападу на Ораховац јула 1998...

И памтим како је сређивала кућу прошлог лета да се у њу врати. „Сад ми је Ивица ожењен, има ко да брине за њега, Зорица и Наташа имају своје породице, а ја и мој Гавра ћемо ту да долазимо и будемо чешће..." -говорила је...

И прекид... Ми тугујемо, а њена се душа радује јер иде тамо где су јој њени... Ацко сигурно, а Гради ко зна... Није му гроб пронашла...А можда је и он тамо чека..

Нека те анђели воде у Царство небеско, тета Веска. Имамо те по чему памтити, а и писан траг ће остати за нека будућа поколења.

Твоја комшиница Оља.

Аутор: Оливера Радић

Тачијеве жртве не желе да их заступа Британац

11. мај 2021. године

СМАТРАМО ДА ЈЕ НЕОПХОДНО да заступници буду они адвокати који имају искуства са ратним злочинима и да су из Србије, каже Душко Челић, представник Удружења несталих и убијених

Српске жртве злочина ОВК на Косову забринуте су због одлуке суда у Хагу да њихов заступник на предстојећем суђењу Хашиму Тачију и осталим оптуженима буде британски адвокат Сајмон Лос. Након што је у петак суд саопштио одлуку о постављењу Лоса, жртве које треба да сведоче страхују за правичност предстојећег поступка, јер сматрају да је на ту функцију требало да буде изабран српски адвокат.

— Са великим опрезом пратимо активности Специјализованих већа. Залагали смо се да то буде међународни суд, а не суд који ће деловати у оквиру косовског система. Прошло је много времена од оснивања већа до подизања оптужница. У међувремену догодила се афера са „цурењем“ документације, а било је и проблема са случајевима мистериозних смрти сведока на Косову. Избор заступника жртава чини ме изузетно незадовољним и сумњичавим. Сматрамо да је неопходно да заступници буду они адвокати који имају искуства са ратним злочинима и да то буду људи из Србије — каже за „Политику“ Душко Челић, председник Српске координације Удружења породица несталих и убијених у региону бивше Југославије.

Оцењује да је избор Британца на функцију заступника жртава индикативан и да иде у прилог заташкавању улоге ОВК, а не откривању истине.

— Ако неко одобрава независност Косова, одобрава и ОВК. Правила су таква да одлуку о заступнику доноси суд и породице жртава не могу да изразе своје незадовољство. Будно ћемо пратити сваки потез у овим процесима и реаговаћемо јавно. Добијао сам позиве многобројних страних адвоката када је реч о нашој бази података о жртвама и овде има много онога што не иде у прилог достизању правде. Жртве се после више од 20 година мање плаше за себе и своју судбину, већ сви страхујемо да овај механизам неће довести до задовољења правде. То је суштина, а на страх за безбедност смо огулали — додаје Челић.

Избор Лоса неспорно је право суда у Хагу и у томе нема процедуралних пропуста. Радна група из Србије која је уско сарађивала са хашким тужиоцем и знатно допринела подизању оптужнице против Тачија, нема никакав утицај нити је консултована у вези са избором адвоката који ће у поступку заступати жртве.

— То је суд који је формиран у Приштини и неће дозволити никоме да се у такве одлуке меша — речено нам је у обавештеним круговима.

Судија за претходни поступак одобрио је статус жртве за девет особа, а пријављивања су још у току. Лос је један од укупно 206 адвоката који су се пријавили хашком суду за заступање жртава. У предмету против Салиха Мустафе за заступника жртава именована је Британка др Ани Пуес. На списку су и 22 адвоката из Србије. Њихове пријаве за заступање српских жртава злочина ОВК

суд није прихватио.

Претходно, суд је саопштио крете-ријуме за избор адвоката. Ту су као разлози за предност при избору набројани искуство и стручно знање у области заступања жртава и способности комуникације са особама које нису упознате са судским поступцима и са особама које су претрпеле трауму. Поред тога, тражено је да кандидати покажу познавање околности и историје Косова, пре свега у периоду 1998—2000, а наведено је да

од помоћи може бити познавање језика жртава и спремност на доступност и одржавање контакта са потенцијално великим бројем клијената из различитих земаља.

— Позиција адвоката као заступника жртава, подразумева независан положај у односу на суд и тужилаштво, а посебно у односу на одбрану. На овај начин, процесни положај тих бранилаца био би у великој мери изједначен са положајем странке у поступку. Активна улога адвоката током целог поступка жртву би довела у значајно процесно и материјално-правно повољнији положај него што је имала пред Међународним трибуналом за бившу Југославију. Ово може бити од велике важности за пољуљан углед међународних правних институција у јавности. Кроз своја овлашћења током целог поступка адвокат жртава био би паралелни тужилац и на професионалном нивоу као консултант али и контролор тужилаца и судских већа — објашњава за „Политику“ адвокат Драгољуб Станковић, који је 14

ВЕРИЦА ТОМАНОВИЋ: ТРЕБА УКЉУЧИТИ СРПСКЕ АДВОКАТЕ

Жртве траже истину већ 22 године, али до ње је мукотрпан пут. Желимо независно и непристрасно суђење. Не могу да говорим о личности постављеног заступника јер га не познајем. Не можемо заборавити грешке које су се дешавале на путу за истину које су допринеле продубљивању ове трагедије. Верујем да треба укључити наше адвокате који су веома стручни и који су доказали своју опредељеност за правилан рад у складу са међународним законима.

година радио као заменик тужиоца за ратне злочине у Србији.

Станковић тврди да су жртве очекивале српског заступника и оцењује да је одлука суда чудна и изненађујућа и да то значи да адвокати са ових простора не одговарају суду у Хагу.

Указује да су учешће жртава у поступку и услови за избор њихових правних заступника регулисани Законом о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву, Правилником о поступку и доказима и Директивом о браниоцима и заступницима.

Након што се жртва обрати суду и поднесе доказе, суд доноси одлуку о прихватању или одбијању статуса жртве. У случају прихватања, по предлогу секретаријата, именује се заједнички заступник. При избору заступника узима се у обзир предлог начелника Службе за учешће жртава, а требало би да буду обављене и консултације са жртвама које учествују у поступку и које су изразиле своје

ставове и интересе. Када одреди заступника, секретаријат обавештава жртве о одлуци и доставља им потребне контакт-податке.

Станковић каже да је најважније успоставити однос поверења, препознати застрашеност и проценити ниво угрожености.

— Основни задатак правног заступника жртава је да успостави правилан приступ жртвама и сведоцима, јер постоји

ризик од њиховог сведочења против починилаца злочина, као и од њихове додатне виктимизације. Због тога је неопходно обезбедити њихово учешће у кривичном поступку у сигурном и безбедном окружењу, уз пуно поверење и у заступника и у суд — наводи адвокат Станковић.

Кривичар са искуством

Лос се, према доступним подацима, 27 година бави кривичним правом. Током своје каријере заступао је као тужилац или бранилац у широком спектру кривичних предмета, укључујући ратне злочине, убиства, преваре, сексуалне преступе, поступке за трговину дрогом, као и случајеве у којима су оптужени полицајци. Од 2008. до 2010. био је запослен у УН као тужилац у трибуналу за бившу Југославију на суђењу шесторици политичких и војних вођа за ратне злочине и злочине против човечности, у предмету познатом као „Прилић“.

Извор: <https://www.politika.rs/>

Састанак председника Координације српских удружења са делегацијом МКЦК из Жене

13. мај 2021. године

У просторијама МЦКЦ у Београду 13. маја 2021. одржан је веома садржајан састанак са госпођом Денис Дуран, заменицом Регионалног директора за Европу и централну Азију и господином Николасом Флеријем, координатором оперативних активности на Балкану, јужном Кавказу и централној Азији и председника српских удружења са простора бивше Југославије, на коме су изнети многи проблеми са којима се сусрећемо од 1991 до данас.

ЦИЉ ПОСЕТЕ је био утврђивање тренутне ситуације у оквиру програма НЕСТАЛИ и петогодишње стратегије повлачења из досијеа и решавања судбина несталих лица. Такође је било речи о великој подршци МКЦК удружењима у моралном и психофизичком раду на превазилажењу конкретних потешкоћа у проналажењу несталих лица. Приликом разговора постављена су многа питања која су табу тема за многе државе нашег региона а то су: немогућност отварања регистрованих и означених гробница, забрана реексхумација жртава које су идентификоване

класичном методом препознавања и велики број неидентификованих земаљских остатака у медицинским установама у региону за које не постоје валидни крвни узорци за ДНК анализу. Са уваженим гостима успостављен је контакт који ће нас, надамо се, подржати у ставу да МКЦК у Београду има велики значај за све наше породице које траже своје ближе сроднике. Ова међународна институција је у сваком погледу доказала оправданости свог постојања у нашем региону и зато инсистирамо на продужетак њеног мандата и након 2023 године.

УСКРО ПРЕТРАГА НОВЕ ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ГРОБНИЦЕ СРПСКИХ ВОЈНИКА НА КОШАРАМА 18. мај 2021.

Председник Комисије за нестала лица Вељко Одаловић изјавио је данас да очекује да би претраживање локације потенцијалне гробнице српских војника на Кошарама, за коју су сазнали у новембру прошле године, требало да почне „врло брзо“, наводећи и да о томе постоји видео снимак.

Он је за Радио телевизију Србије (РТС) рекао да је комисија у новембру дошла у посед видео снимка који даје доказ о потенцијалном месту сахрањивања особа које она тражи.

„Појавио се филм у Приштини, у коме се види рејон Кошара, где војници те такозване Ослободилачке војске Косова (ОВК) стоје, у униформама, на телима убијених војника и поред њих копају раку у коју их сахрањују. У Приштини смо предали ЦД са тим филмом и указали чак и на оне људе који причају о тим догађајима, да нам треба да што пре пођемо на локацију Кошара и пробамо да дођемо до тачног места да би могли да кренемо са ексхумацијом“, рекао је Одаловић.

Нагласио је да су са снимком упознати и Међународни комитет Црвеног крста, као и УНМИК и Еулекс.

„Непосредно после овог састанка у Приштини у новембру, отишли смо на Кошаре, обишли локације које су могуће. Приштинска страна је преузела обавезу да још обави разговоре са лицима која би могла тачније да укажу на место. На састанку радне групе у априлу је најављено да ће они врло брзо добити налог и да ћемо заједно претражити локацију“, рекао је Одаловић.

Истакао је и да постоји снимак иживљавања припадника „ОВК“ над војником за кога се сумња да је нестали руски добровољац.

„Чињеница је и да је један руски добровољац нестао на Кошарама. Ми смо у међувремену ступили у контакт са сестром тог војника и сада смо у поступку узимања крвних узорка ДНК“, изјавио је Одаловић, наводећи да се међу несталима води и шест војника са Кошара чија се судбина не зна.

Он је напоменуо и да тренутно имају приближне локације на више места на којима се потенцијално налазе тела несталих Срба.

„Ми апсолутно нећемо одбити ниједан захтев приштинске стране, тражимо да буду, као што и они траже од нас, конкретнији, прецизнији, детаљнији, уверљивији. Апсолутно смо отворени за све захтеве“, рекао је Одаловић.

„ЕКСХУМАЦИЈЕ И ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА“ – ИЗВЕШТАЈ

ТЕМАТИКА ПРОБЛЕМА процеса тражења несталих лица на Косову и Метохији је на врху приоритета свих породица које више од две деценије траже своје сроднике. Поводом овог проблема организован је Округли сто са темом „Ексхумације и идентификације несталих лица“ у хотелу „Палас“ у Београду 19.05.2021. године. Скуп је одржан у присуству председника Комисије за нестала лица Владе Републике Србије господина Вељка Одаловића, господина Игора Поповића помоћника Директора Канцеларије за Косово и Метохију, Тужиоца за ратне злочине госпође Снежане Ста-

нојковић и заменика тужиоца господин Миољуба Виторовића и заменика тужиоца господина Василија Сератлића, Међународне Комисије за нестала лица (ИЦМП) госпође Самире Крехић, заменика шефа Програма за Западни Балкан и господина Иљбера Морина службеника ИЦМП-а канцеларије у Приштини, Делегације МКЦК канцеларије у Београду госпође Мартине Фава, Регионалног координатора за питања несталих лица и госпође Иване Костић, асистента у Служби тражења, Генералног секретара Црвеног крста Србије господина Љубомира Миладиновића и госпође Милице

Бјелобабе, сарадника у Служби тражења Црвеног крста Србије и чланова Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији. Уводним излагањем Председник Удружења Верица Томановић је изнела суштинске проблеме нерешавања овог значајног питања. Медијатор скупа секретар Удружења Олгица Божанић указивала је на важност учесника скупа који су својим излагањем указивали на убрзавање процеса. Породице верују да се подаци о несталим лицима кривају и минимизирају и да су ексхумације и идентификације успорене због политичких разлога.

ОКРУГЛИ СТО УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КИМ – ЕКСХУМАЦИЈЕ И ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ НЕСТАЛИХ

Србија инсистира да НАТО отвори архиве

19. мај 2021. године, С. Ђукић

НА КОСОВУ је нестало 1.639 особа, подсетио је председник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије Вељко Одаловић. — Изражен проблем сведока и чланова породица киднапованих и несталих који страхују да сведоче. — Сви учесници Округлог стола захтевају отварање и доступност архива УНМИК-а и КФОР-а

Удружење породица киднапованих и несталих лица на КиМ са седиштем у Београду, које предводи Верица Томановић, супруга лекара Андрије Томановића киднапованог у Приштини

1999. године, је у сарадњи са Комисијом Владе РС за нестала лица, Тужилаштвом за ратне злочине, Међународном Комисијом за нестала лица (Сарајево) (ИЦМП), Међународним Комитетом Црвеног Крста у Београду и Црвеног Крста Србије, организовала Округли сто „Ексхумације и идентификације несталих лица“ који је одржан у хотелу „Палас“ у Београду по попуштању мера везаних за епидемију коронавируса, у присуству пуног броја позваних учесника.

Решено је само 74 одсто случајева,

нисмо задовољни.

— На почетку рада Комисије, 6054 особе су се водиле као нестале и до сада је решено око 74 одсто случајева, али смо и даље незадовољни, јер је број несталих сувише велик, рекао је Вељко Одаловић, председник Комисије за нестала лица Владе РС и шеф београдске делегације Радне групе за нестала лица, на почетку трочасовног трајања Округлог стола „Ексхумације и идентификације несталих лица“.

У Вашингтону је потписан документ о несталима, навео је Одаловић. Србија,

Округли сто Удружења породица киднапованих и несталих лица на КиМ – ексхумације и идентификације несталих

како је рекао Одаловић, инсистира да НАТО отвори своје архиве, како би се утврдила судбина несталих. — Тимови Хашког трибунала 1999. и 2000. године „прекопали“ су простор Косова и ексхумирали више од 4.000 тела. — Идентификована је 2001 особа, међу којима је била само једна Српкиња. Циљано су тражили Албанце, али тај посао нису урадили да им служи на част, пошто је било доста погрешних идентификација. Ми смо десет година имали захтеве да се архиве отворе и да се ставе на увид Удружењу јер смо дубоко уверени да их имају, рекао је Одаловић. Вељко Одаловић је на овом округлом столу поменуо више локација на КиМ које треба претражити међу којима су Јавор, Дојнице, Будисавце, Кошаре, Ливочко језеро, једно место код Ђаковице... Он је навео да је разговарао са представницима америчке амбасаде и рекао им да су по Вашингтонском споразуму у обавези да једнако врше притисак на обе стране да се дође до истине о несталим лицима на КиМ. Одаловић је такође напоменуо да Србија нема ниједан захтев који није испунила у вези ових питања. Саопштио је, и податак да има 244 нове нестале особе. А ако су неки убијени,

као што је саопштено за др Томановића, где је онда сахрањен? Британце сам замолио да још једном претраже документа, рекао је Одаловић и додао да ће ускоро уследити и Закон о несталим лицима којим ће бити регулисана и права чланова породица несталих.

Тужилац за ратне злочине Снежана Станојковић је изјавила да је Тужилаштво за ратне злочине посвећено проналажењу сваке нестале особе. Свака нова информација ће помоћи расветљавању њихове судбине. Разговараћемо са сваком особом која има сазнања и за то смо отворени 24 сата дневно, рекла је Станојковић.

Без политизације и дискриминације

— Кроз такве разговоре долазимо до података о масовним гробницама. Пружићемо заштиту тим лицима. „Нећемо дозволити да буду угрожена, као ни чланови њихових породица“, истакла је Снежана Станојковић.

Председник Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији Верица Томановић је рекла да хиљаде породица и данас очекује одговоре на питања о судбини најближих и напоменула да удружење

подржава ископавања на локацији Кижевик као и убрзање радова на регистрованим локацијама гробница на терену КиМ.

— Постоји огромно незадовољство због дводеценијског заташкавања информација о злочинима на Косову. Успорене су ексхумације масовних гробница и идентификације жртава, изјавила је Верица Томановић. Она је по ко зна који пут за 22 године трагања за несталима истакла да су проблеми несталих лица регулисани Женевском конвенцијом о људским правима, Другим допунским протоколом, Резолуцијом о присилном затварању, Хашком декларацијом и Хелсиншким актима, али да ова документа на Косову и Метохији нису испоштовале најпре оне државе које су их потписале. Као и Одаловић и Томановићка је у име Удружења захтевала да се избегне дискриминација и политизација овог питања.

Верица Томановић је и на овом Округлом столу, још једном, затражила од Кфора и свих мисија које су на КиМ биле од јуна 1999. до краја 2000. године да омогуће домаћим и међународним институцијама приступ документацији из својих архива. — Решавање питања несталих је од изузетне важности за даље побољшање стања људских права, изградње, узајамног поверења и добросуседских односа, рекла је Томановић.

Отклонити препреке које ометају трагање за несталим

Регионални координатор МКЦК Делегације у Београду за питања несталих лица и председавајућа Радне групе за лица нестала на територији Косова и Метохије, Мартина Фава, је рекла да је њихов циљ да се отклоне препреке у решавању ових питања као и то да инсистирају на доступности архива које међународне организације имају. Црвени крст, додала је, делује као посред-

ник између Београда и Приштине. Власти су одговорне да се резултат трагања за несталим побољша, а политизација овог питања мора да се избегне, рекла је на крају Мартина Фава.

У раду овог Округлог стола о ексхумацији и идентификацији несталих на КиМ су, између осталих, учествовали и заменици за ратне злочине Миољуб Виторовић и Василије Сератлић, заменица шефа Програма Међународне Комисије за нестала лица ИЦМП за Западни Балкан Самира Крехић, сарадник овог програма за Западни Балкан Иљбер Морина. Учесће су узели и асистент у Служби тражења МКЦК Делегације у Београду Ивана Костић. ИЗ ЦК Србије били су генерални секретар Љубомир Миладиновић и сарадник Милица Бјелобаба. Из Канцеларије за КиМ учествовао је заменик директора Игор Поповић.

На крају састанка дат је предлог кључака који се односе на рад на анализу 104 случаја несталих који су пријављени само код ИЦМП-а, преглед и анализу комплетне документације везане за случајеве несталих лица која се идентификују традиционалном методом у случајевима где је могло доћи до замене идентитета. Закључено је такође да треба отпочети ревизију документације неидентификованих посмртних остатака у мртвачници у Приштини на транспарентан начин и у складу са највишим форензичким стандардима уз укључивање форензичких стручњака домаћих институција и међународних организација. Потребно је такође ажурирати евиденције које воде домаће институције и учинити их доступним јавности због транспарентности, провере и допуне података од стране породица несталих. Важан податак у даљем раду је и да се приликом

сусрета премијера, потписника берлинског споразума убаци провера локација на подручју Албаније.

Позив сведоцима да се јаве

Тужилац за ратне злочине у Београду Снежана Станојковић је са овог Округлог стола о ексхумацијама и идентификацијама несталих лица на КиМ, које је најтеже питање у земљи, изричито позвала све оне који имају нека сазнања о расветљавању судбине несталих и о масовним гробницама да се јаве у било ком моменту и да могу да говоре у било којем месту које сами одаберу у централној Србији. Она и Вељко Одаловић су истакли да овим путем желе да охрабре сведоке да проговоре јер инсистирају и на отварању архива УНМИК-а и КФОР-а што је на овом округлом столу био императиван захтев свих учесника Округлог стола.

Након излагања учесника, дискусија и коментаре породица упућене представницима институција и међународних организација, усвојени су следећи Закључци:

1. Радити на анализи 104. случаја пријављена једино ИЦМП-у, заједно са делегацијама Радне групе за нестала лица Београда и Приштине.
2. Почети преглед и анализу комплетне документације везане за случајеве лица идентификованих традиционалном (класичном) методом и извршити циљано прикупљање крви од породица, где постоје индиције да је могло доћи до замене идентитета (погрешне идентификације).
3. Отпочети ревизију документације и случајева неидентификованих посмртних остатака у мртвачници у Приштини, на транспарентан начин у складу са највишим форензичким стандардима. Укључити домаће институције, форензичке стручњаке и међународне организације.
4. Ажурирати и хармонизовати евиденције које воде домаће институције и учинити их доступним јавности због транспарентности провере и допуне података од стране породица несталих лица.
5. Захтевамо деполитизацију проблема процеса тражења киднапованих и несталих лица
6. Захтевамо да се приликом сусрета премијера држава потписница Берлинског процеса на дневном реду разматра тема: „Провера локација масовних гробница жртава са подручја Косова и Метохије из периода 1998.-1999.године на подручју Републике Албаније“.
7. Охрабити сведоке да информације које поседују о починиоцима злочина и локација масовних и појединачних гробница поднесу Тужилаштву Републике Србије које ће им кроз механизам заштите сведока обезбедити њихову сигурност.

Обраћање представнице МКЦК Мартине Фава на Округлом столу “Ексхумације и идентификације несталих лица на Косову и Метохији”

19. мај 2021. године

ПОШТОВАНИ ПРЕДСТАВНИЦИ ПОРОДИЦА, ПОШТОВАНЕ КОЛЕГЕ,

Желела бих да се захвалим госпођи Томановић, председници Удружења, што је позвала МКЦК на овај данашњи састанак.

Као нова председавајућа Радне групе за лица која се воде као нестала у вези са догађајима на Косову, улазим у процес који има дугу историју и који треба да расветли судбину и где су боравиле особе које су нестале и иза себе оставиле породице и пријатеље који су такође у врло тешкој ситуацији, било личној, социјалној, економској или правној.

Више од двадесет година након главних догађаја, потрага за несталима остаје приоритет за чланове Радне групе, Радне подгрупе и Тима за анализу.

Циљ Радне групе је искључиво хуманитарни, што значи да морамо пронаћи и идентификовати нестале особе с циљем да се породице обавесте о судбини и боравишту њихових најмилијих. Са фокусом на непосредну потребу породица да знају, свима јасно представљамо наш јединствени хуманитарни циљ.

У погледу процедуралних механизма, они су врло јасно дефинисани и састоје се од три платформе: Радне групе, Радне подгрупе и Тима за анализу. Сви који раде у оквиру ових механизма имају добро дефинисане одговорности.

Одговарајуће локалне власти су за-

дужене за претрагу и идентификацију. Одговарајуће организације (МКЦК, ИЦМП, ЕУЛЕКС) итд. подржавају процес својом одговарајућом стручношћу у различитим областима, а представници земаља присутних у Радној групи мотивишу локалне власти да буду што ефикасније и пружају им подршку, било финансијске и друге врсте.

Током ове године организоваћемо 4 седнице Радне групе (прва се одржала у Београду 16. априла 2021): Једини разлог због чега је ово предложено је воља да се повећа број решених случајева. И требало би да нам омогући да боље идентификујемо стварне препреке за напредак и да заједно тражимо добра решења.

РГ која се одржала 16. априла била је прва 2021. Током ове РГ обе Делегације су се договориле када да наставе радове на локацији Кизевак и разговарале о свом Акционом плану, што значи о локацијама / местима које би желеле да претраже током пролећа и лета. Следећа РГ ће се одржати крајем јуна 2021. године.

У међувремену, ископавања у Кизеваку настављена су 5. маја и трају. МКЦК је присутан на лицу места.

Радна подгрупа за форензичка питања одржана је 31. марта и 1. априла, а следећа је заказана за почетак јуна. Састанак Тима за анализу ће се одржати пре краја маја.

Наш рад је настављен током Пандемије и овде мислим на рад на нивоу Радне групе, на састанке одржане са Удружењима породица и другим за-

интересованим странама, али такође и на приступ међународним и националним архивама, у оквиру петогодишње Стратегије МКЦК-а о несталима.

МКЦК је уверен да рад у архивима представља додатну вредност јер овиме желимо да повећамо исход овог процеса.

Стога се преговори настављају са амбасадама и кључним саговорницима, док се слуша глас Удружења породица. На пример, крајем априла, састала сам се са амбасадорком Велике Британије и њеним првим секретаром како бих поново затражила приступ британским војним архивама.

Посредничка улога МКЦК-а са обема странама у процесу, има за циљ повећање резултата. МКЦК-а, људски ресурси и знање се не смањују, већ повећавају са информацијама добијеним из архива. Праћење и са делегацијама Приштине и Београда врши се редовно и представља један од мојих задатака као председавајуће Радне групе. МКЦК покушава да пружи подршку на врло специфичан, фокусиран и оријентисан на резултат начин, коришћењем информација из међународних и националних архива.

— Поред архива Хашког трибунала / МИЦТ, МКЦК је приступ / информацијама добио и од: ОЕБС-а, ЕУ (архива Европске посматрачке мисије), УНХЦР, Западно-европска унија (ВЕУ), Архива Уједињених нација, Амерички Стејт департмент (сателитске слике), НАТО штаб, Приступ архивама бројних појединачних земаља (НАТО и не-

Округли сто Удружења породица киднапованих и несталих лица на КиМ – ексхумације и идентификације несталих

Као нова председавајућа Радне групе за лица која се воде као нестала у вези са догађајима на Косову, улазим у процес који има дугу историју и који треба да расветли судбину и где су боравиле особе које су нестале и иза себе оставиле породице и пријатеље који су такође у врло тешкој ситуацији, било личној, социјалној, економској или правној.

НАТО): Канада, Данска, Француска, Финска, Немачка, Италија, Холандија, Норвешка, На чекању / у току: Белгија, Шведска, САД, Велика Британија и Шпанија.

— МКЦК је успоставио начин поверљиве размене информација из архива са земљама у региону, како би им олакшао потрагу за гробним местима.

Ако погледамо бројке, још увек постоји 1.639 несталих особа. Међутим, морамо нагласити да је 73% случајева који се пријављују као нестали у вези са Косовом расветљено.

Међутим, одговорност власти је да повећа резултате и покрене овај процес

унапред: они су дужни да то учине.

С наше стране, верујемо да ће се постићи више резултата и доприносимо колико можемо: ако постоји довољна подршка националних власти и снажна политичка воља, уверени смо да ће се резултати увећати.

Радној групи је потребна политичка помоћ, али политизација досијеа несталих мора бити избегнута.

Ми стојимо уз Удружења породица: Срела сам се са неким удружењима породица косовских Срба у Београду прошлог фебруара и намера ми је да се сретнем са осталим удружењима породица косовских Срба. Састаћу се и са

удружењима породица косовских Албанаца у Приштини, како бих одржала редован дијалог са свим Удружењима. Било који предлог од стране Удружења је врло добродошао.

Оријентисани ка решењу: надам се да ће ово И даље бити главни слоган наших подухвата.

Хвала вам
Маријина Фава
МКЦК Регионални координатор за нестале и Председавајућа Радне групе за особе нестале у вези са догађајима на Косову

Косовска министарка спољних послова Доника Гервала рекла је за швајцарске медије да су припадници ОВК чинили убиства током послератног периода

2. јун 2021. године

КАО И У ПРЕТХОДНИМ ИЗЈАВАМА, и овог пута је Гервала је захтевала “правду за све”.

“Гервала жели да се разреши многа послератна убиства на Косову. После повлачења српских трупа, извршили су их углавном припадници Ослободилачке војске Косова, а жртве су били Срби, Роми и Албанци, противници ОВК”, каже се, између осталог, у чланку за швајцарске медије.

У чланку се даље наводи да је Гервала окривила судство и претходну косовску власт за нерешавање случајева послератних убиства, док се у истом параграфу помиње да се премијер Аљбин Курти успротивио Специјалном суду.

“Заједно са другима, више пута сам захтевала да се у потпуности истраже

политичка убиства након завршетка рата”, рекла је Гервала.

Она је сличну изјаву дала и пре неколико година, оптужујући бивше вође ОВК да су убијали политичке противнике током послератног периода. Тада је рекла и да је спремна да сведочи и достави документацију уколико се оснује суд који ће им судити.

“У оквиру могућности које имам, спремна сам да пружим доказе и материјале Специјалном суду. Имамо председника парламента који је већа срамота од косовског председника Таџија. Читав свет зна ко су Кадри Весели и Хашим Таџи. Весели је био шеф организације која је починила злочине над политичким противницима”, изјавила је тада Гервала.

После бројних критика због изјава датих против ОВК, укључујући опозиционе иницијативе и конференције, Гервала још једном поручила да ће тражити правду за све, без обзира на разлике у националности.

„Никада нећу престати да тражим правду за све жртве на Косову, без обзира на политичку припадност, пол, националност или функцију жртава и починилаца злочина”, написала је Гервала на Фејсбуку након критика које је добијала.

У одбрани министарке Гервале стао је косовски премијер Аљбин Курти који је рекао да су те критике заправо „кампања против ње”.

Извор: <https://www.kosovo-online.com>

Вучић: Наше су процене да су тела неколико десетина убијених Срба у мртвачници у Приштини

4. јун 2021. године

ПРЕДСЕДНИК Србије Александар Вучић поручио је данас да је Србија у потпуности спремна за дијалог о несталим лицима на Косову и да то конкретно и покаже тако што би се откопало свако место за које постоји сумња да постоји гробница, али да то исто очекује и од приштинске стране.

“Ми смо то показали на делу у месту Кижевак, где смо открили гробницу и позвали чланове албанских породица који су дошли и могли да положи цвеће где су похрањени остаци њихових ближњих. Али, тражимо да они ту одговорност покажу и према Србима убијеним на КиМ”, навео је Вучић.

Каже да је наша процена да има 350 земних остатака убијених особа.

Додаје да је то хуманитарно и веома важно питање за породице убијених људи, без обзира да ли је реч о Србима или Албанцима.

Србија је спремна за такву врсту разговора и договора

“Наше су процене да неколико десетина убијених Срба има у мртвачници у Приштини и тражимо да се коначно изврши анализа и видимо о којим лицима је реч. Понудили смо Албанцима и рекли да смо сиремни, ишло су они одбили у прелиминарном мандату, а желим да верујем да ће сада да прихвати — да они кажу где год мисле да постоји било каква гробница да извршимо сва неопходна ископавања на том месту и да видимо да ли има тела и остатака. Али, тражимо то и за нас, јер имамо неколико индикација где су сахрањени војници и цивили српске националности”, нагласио је Вучић.

НА ОСНОВУ ЧЛАНА 8 (СТАВ 4) И ЧЛАНА 9 (СТАВ 1 ТАЧКА 2, 3, 4, 5, 6, 7 И 9) СТАТУТА УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ, ИЗВРШНИ ОДБОР УДРУЖЕЊА ОДРЖАО ЈЕ ВАНРЕДНУ ИЗБОРНУ СКУПШТИНУ ДАНА 14. ЈУНА 2021. ГОДИНЕ.

ДНЕВНИ РЕД

1. Предлог измена и допуна Статута Удружења
2. Извештај о раду Удружења у претходном периоду;
3. Извештај о раду Радне групе за доношење Закона о несталим лицима
4. Финансијски извештај Удружења;
5. Предлог избора и реизбора: Председника Удружења; Секретара Удружења; Координатора свих канцеларија; Чланова Извршног одбора; Чланове Надзорног одбора; Чланова Скупштине Удружења;
6. Предлог плана рада за наредни период;
7. Разно

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ УДРУЖЕЊА РАДОЈЕ ВУКАНИЋ ПОЗДРАВИО ЈЕ СВЕ ПРИСУТНЕ, ЗАХВАЛИО НА ИЗДВОЈЕНОМ ВРЕМЕНУ ЗА ПРУЖАЊЕ ПОДРШКЕ У РАДУ ВАНРЕДНЕ ИЗБОРНЕ СКУПШТИНЕ И ЗАМОЛИО ДА СЕ МИНУТОМ ЋУТАЊА ОДА ПОЧАСТ СВИМ НЕВИНО СТРАДАЛИМ ЖРТВАМА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ.

Након минута ћутања председник Скупштине именовао је радно председништво.

У радном председништву Скупштине били су: Радоје Вуканић, Верица Томановић, Душко Челић, Игор Тодоровски и Олгица Божанић.

Због лошег здравственог стања председник Скупштине је именовао Секретара Удружења Олгицу Божанић да води Ванредну Изборну Скупштину по дневном реду.

Олгица Божанић се захвалила председнику Скупштине на указаном поверењу, поздравила је све присутне захвалила се на њиховом издвојеном времену.

Замолила је присутне госте да се обрате представнике: Делегације МКЦК у Београду Госпођу Ивану Костић – Асистента у Служби тражења, Тужилаштва за ратне злочине Србије Господина Миољуба Виторовића - заменика тужиоца и ИЦМП-а Господина Метјуа Холидеја - Шефа Програма за Западни Балкан.

Присутни представници наведених институција и организација пожелели су успех у раду Удружења и честитали на доброј дводеценијској сарадњи.

Након обраћања гостију прозивком 60 чланова Скупштине утврђен је број од 55 присутних чланова

са правом гласа. Констатовано је да Скупштина може да настави са радом и да постоји кворум за доношење одлука и усвајање извештаја.

Једногласно је усвојен предложени дневни ред Ванредне Изборне Скупштине.

**1. ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА
ИЗМЕНА И ДОПУНА СТАТУТА УДРУЖЕЊА
ИЗВРШНИ ОДБОР УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА
КИДАНПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И
МЕТОХИЈИ**

Члан 10.

Извршни одбор Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији је извршни орган удружења.

Извршни одбор има 9 чланова који имају право гласа, а 12 у ширем:

- 9 чланова бира Скупштина из свог састава;
- Изабрани председник и секретар су чланови Извршног одбора по функцији;
- Изабрани координатори канцеларија у Краљеву и Нишу су чланови Извршног одбора по функцији;
- 3 члана у ширем саставу Извршног одбора су координатори канцеларија на Косову и Метохији у Косовској Митовици, Грачаници и Великој Хочи;

Мандат чланова Извршног одбора траје четири године. Сви чланови Извршног одбора обавезни су да присуствују седницама, а изостанак се мора писмено образложити. Изостанак без писменог образложења евидентираће се као неоправдан.

Радом Извршног одбора руководи Председник

Удружења што обухвата дефинисање дневног реда и припрему материјала за седнице у складу са планом рада за текући период. Седнице се могу одржати и електронски, што подразумева достављање дневног реда и материјала електронском поштом сваком члану Извршног одбора.

Извршни одбор одлучује уколико је присутно више од половине укупног броја чланова извршног одбора, већином гласова присутних чланова, осим уколико за поједине одлуке није потребна квалификована већина.

Чланови Извршног одбора одлучују на електронским седницама изјашњавањем у писаном облику већином гласова. За електронске седнице обавезно је писмено изјашњавање које се прослеђује електронском поштом.

Начин рада Извршног одбора уређује се Пословником о раду.

Једногласно су усвојене измене и допуне Статута Удружења у члану 10 .

**2. ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ УДРУЖЕЊА У ПРЕТХОДНОМ
ПЕРИОДУ**

Извештај о раду поднела је председница Удружења Верица Томановић који је дат на увид у материјалу присутним члановима Ванредне Изборне Скупштине Удружења.

У склопу извештаја о раду реч је дата Игору Тодоровском члану НО Удружења да презентује ВЕБ страницу Удружења www.otetaistina.org.rs . У периоду од прошле Изборне Скупштине одржане 01.12.2018. године до данас урађен је редизајн сајта.

Једногласно је усвојен Извештај о раду Удружења.

**3. ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА
ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА**

Председник Српске координације Удружења породица несталих лица, члан ИО Удружења и члан Радне групе за доношење Закона о несталим лицима у Републици Србији Доц. Душко Челић упознао је присутне о току процеса рада у доношењу Закона о несталим лицима у Републици Србији.

Очекивања присутних чланова Скупштине су да се до краја текуће године донесе и усвоји Закон који ће задовољити потребе породица киднапованих и несталих лица.

**4. ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА
ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ УДРУЖЕЊА**

Извештај о финансијском пословању Удружења делегатима Скупштине поднео је члан Надзорног одбора Удружења Игор Тодоровски.

Финансијски извештај је једногласно усвојен.

**5. ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА
ПРЕДЛОГ ИЗВРШНОГ ОДБОРА ЗА ИЗБОР И
РЕИЗБОР ОРГАНА УДРУЖЕЊА**

Једногласно је прихваћен предлог Извршног одбора за именовање:

Председника Скупштине Радоја Вуканића;
Председника Удружења Верицу Томановић;
Секретара и Законског заступника Удружења Олгицу Божанић;

Координаторе канцеларија Удружења:

- У Нишу Гордану Ристић;
- У Краљеву Бранкицу Антић;
- У Косовској Митровици Виолету Николић;
- У Грачаници Силвану Маринковић;
- У Великој Хочи Негована Маврића;

Чланова Извршног Одбора Удружења у ужем саставу:

1. Верица Томановић
2. Олгица Божанић
3. Гордана Ристић
4. Бранкица Антић
5. Слободан Трифуновић
6. Душан Челић
7. Кнежевић Горан
8. Љушић Златибор
9. Славиша Вуксановић

Чланова ИО у ширем саставу:

1. Виолета Николић
2. Силвана Маринковић
3. Негован Маврић

Избор чланова Надзорног одбора

Једногласно је усвојен предлог Извршног одбора за три члана Надзорног одбора Удружења:

1. Драгица Мајсторовић,
2. Игор Тодоровски
3. Срђан Марушић

Једногласно је усвојен списак 60 чланова Скупштине

**6. ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА
ПРЕДЛОГ ПЛАНА РАДА ЗА НАРЕДНИ ПЕРИОД**

План рада за наредни период презентовала је Секретар и заступник Удружења Олгица Божанић.

Једногласно је усвојен план рада за наредни период.

**7. ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА
РАЗНО**

Позитивно је оцењен рад свих органа Удружења од стране присутних делегата и гостију у жељи да се постигну бољи резултати у наредном периоду.

Записничар: Игор Тодоровски

Оверивачи записника:

Олгица Божанић

Горан Кнежевић

КООРДИНАТОРИ УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ ПОЛОЖИЛИ СУ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ ЦВЕЋЕ НА СПОМЕНИК „ИСТИНЕ“, ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА 23 ГОДИНЕ ОД ОТМИЦЕ ДЕСЕТОРО РАДНИКА ЕПС-А, РУДАРА НА КОПУ БЕЛАЋЕВАЦ

23. годишњица од нестанка белаћевачких рудара: Ту смо да подржимо напоре и сазнамо праву истину

22. јун 2021. године; Извор : <https://www.tvmost.info/>

Координатор Удружења Виолета Николић је казала да ту данас ту како би рударима одали почаст.

“Хвала свим пријатељима и породицама. Данас обележавамо 23. године од киднаповања рудара Белаћевца и овде смо се окупили да им одамо почаст” казала је Николић.

Негован Маврић координатор за нестала лица у општини Ораховац каже да данашње окупљање представља вољу за потрагом киднапованих рудара као и осталих несталих лица.

„Тренутно се на Косову и Метохији трага за 1600 несталих особа. Од тога су 570 Срби и остало неалбанци. Данас смо овде да покажемо да смо ту и да трагамо за несталима, без обзира на веру и нацију. Данас обележавамо прво масовно киднаповање на Косову и Метохији односно киднаповање рудара Белаћевца“ рекао је Маврић.

Након положених венаца, у просторијама Канцеларије за Косово и Метохију одржана је трибина под називом „23 године борбе и трагања за истином и правдом“.

На трибини су учествовали координатор Удружења породица киднапованих и несталих Виолета Николић, Весна Бошковић испред Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, Миланка Митровић испред Канцеларије за Ко-

На данашњи дан нестали су: Жарко Спасић, Зоран Ађанчић, Душан Ађанчић, Пера Ађанчић, Драган Вукмировић, Мирко Буха, Филип Гојковић, Мирослав Трифуноповић, Србољуб Савић и Божидар Лемпић.

сово и Метохију, члан синдиката ЕПС-а Драгиша Костић и Олгица Божанић секретар Удружења породица киднапованих и несталих на КиМ.

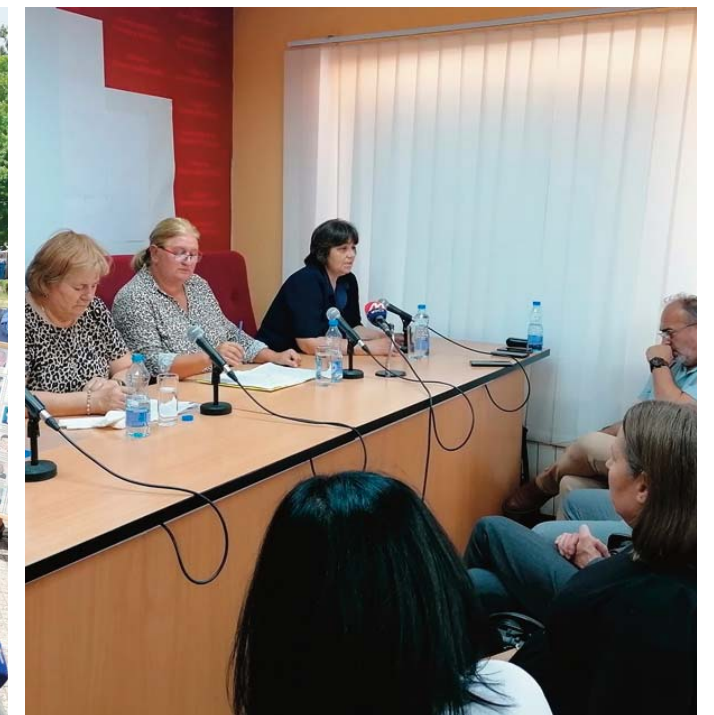
Олгица Божанић каже да породице рудара и дан данас живе у сећању када су их последњи пут загрили и пожелели им срећан рад.

„Навршило се 23. године од упорног трагања и борбе за њиховом судбином. Подсетићу вас на упорност родитеља, сестара, деце, породица, чији су најближи на данашњи дан кренули да зараде свој лични доходак. Били су вредни рудари и вредни домаћини. Нису слутили да ће их неки припадници друге вере и нације, припадници ОВК пресрести и задржати на *истици* вању

вању које траје до дан данас, јер до данас ми не знамо где су они били и шта се са њима десило. Допирале су информације да су они међу живима, али данас је дан посвећен десеторици рудара који су на нашем списку. Први киднапован 14. маја је Жарко Спасић. То је било упозорење и порука да се заплаше и остали. Веровали су да се то њима неће десити и са храброшћу су испуњавали своје радне задатке. Породице су ризиковале своје животе, заједно са свима нама трагајући за њима. Нажалост, било је тешко трагати за њима и тражити истину од оних који су их избацили из возила, и убацили у своја. Стрепња, нада, чежња, неизвесност, туга, бол, патња, све те емоције се скупљају 23 године“ рекла је Божанић.

Координатор Удружења Виолета Николић наводи да и након две деценије, породице и даље немају податке о својим најмилијима и да су ту да подрже напоре како би се сазнала права истина.

„Већ две деценије са тугом се присећамо тешких тренутака и растанка са нашим породицама, о којима и даље немамо валидних података. Данас смо овде заједно да поделимо тугу и бол и подржимо напоре да се породицама каже истина, ма каква она била. Веома добро знамо колико је ова проблематика у исто време важна и тешка, по-

себно ових дана када се води дијалог Београда и Приштине. Сведоци смо да је наш проблем повезан са политиком тајности и манипулација. Годинама смо упућивали апел за помоћ, захтевали истраге, провере локација, а посебно након потврђене информације да је од стране УНМИК-а евидентирано 144 илегалних логора 2003. године. И поред присуства међународних снага и војника, нико са нашег списка није ослобођен нити спасен. Нада да ће се

пронаћи остаци оних за које трагамо полако нестаје“ рекла је Николић.

Након трибине приказан је документарни филм „Трагом истине...где су?“

Данашњем обележавању су присуствовали и представници покрајинског Црвеног крста Косовске Митровице, породице и пријатељи, као и сва Удружења породица киднапованих и несталих из Ораховца, Штрпца, Грачанице и Косовске Митровице.

Према информацијама из 1998. го-

дине, припадници ОВК су у раним јутарњим часовима 22. јуна 1998. године истерали из аутобуса, којим су се превозили на посао, деветоро Срба – радника површинског копа “Белаћевац” Термоелектране Обилић и одвели их у непознатом правцу.

Киднаповање рудара са копа “Белаћевац” прво је у низу масовних киднаповања Срба на Косову и Метохији од припадника терористичке ОВК.

Дан убијених и оетих здравствених радника на Косову и Метохији, у периоду од 1998. до 2000. године

24. јун 2021. године; Извор: <http://www.kim.gov.rs/>

ПРОФ. ДР АНДРИЈА ТОМАНОВИЋ, редован професор Медицинског факултета, начелник Хируршке клинике КБЦ у Приштини, члан Међународног удружења хирурга и потпредседник Црвеног крста Косова и Метохије, киднапован је на данашњи дан 1999. године.

Др Томановић отет је са радног места на Хирушкој клиници, где је радио пуних 36 година, подсећају из Канцеларије за Косово и Метохију.

У саопштењу се наводи и да се датум отмице др Томановића обележава као Дан убијених и оетих здравствених радника на Косову и Метохији, у периоду од 1998. до 2000. године.

Из Канцеларије подсећају и да су у том периоду отети или убијени "Усправни људи": др Јосиф Васић, Миле Вуксановић, Стамен Генов, др Златоје Глигоријевић,

Светомир Микић, Борислав Павић, Душко Патрногић, др Небојша Петковић, др Александар Станојевић, Александар Тодоровски, др Андрија Томановић, др Ђорђе Тошковић и Димитрије Шабић.

"Сви они били су хуманисти, пожртвовани, одговорни и племенити људи, одани својим етичким и професионалним принципима и Хипократовој заклетви, лекари који су бринули о здрављу и животима грађана на Косову и Метохији, без обзира на њихову веру и нацију. Били су спона између Срба и Албанаца, које су без разлике лечили, а њиховим отмицама и убиствима неко је желео и да те везе заувек прекине", стоји у саопштењу.

"Злочини над српским здравственим радницима на Косову и Метохији нису расветљени, нити су злочинци пронађени и приведени правди, што само потврђује

чињеницу да је правда за српски народ на Косову и Метохији и даље недостижна", истиче се у саопштењу.

Зато је наша дужност да захтевамо од правосудне институције у Приштини и представника међународних организација на Косову и Метохији да не затварају очи пред злочинима и да у име човечности и будућности престану да занемарују и заташкавају отмице и убиства српских здравствених радника, али и све друге нерасветљене случајеве, наведено је у саопштењу.

Министар здравља у Влади Републике Србије Томица Милосављевић упutio је у јулу 2004. године званично писмо међународним институцијама са апелом за проналажење киднапованих и несталих медицинских радника на територији Косова и Метохије од 1998. до 2003. године.

Васић др Јосиф, Вуксановић Миле, Генов Стамен, Глигоријевић Златоје, Микић Светомир, Павић Борислав, Патрногић Душко, Петковић др Небојша, Станојевић др Александар, Тодоровски Александар, Томановић др Андрија, Тошковић др Ђорђе, Шабић Димитрије

Вељко Одаловић: На Косову трагамо за телима 21 војника

25. јун 2021. године; Извор: <https://rs.n1info.com/>

ПРЕДСЕДНИК Комисије Владе Србије за нестала лица Вељко Одаловић, изјавио је да се по подацима Војске Србије 21 војник води као нестало на Косову.

Одаловић је у интервјуу за недељник „Нови магазин“ казао да је Комисији у фокусу рада налажење тела шест војника сахрањених на Кошарама.

Навео је да су приштинске власти протеклих година говориле да не постоји архива тзв. ОВК и да они немају ништа од докумената које би могли да поделе с Комисијом за нестала лица у Београду.

„Ипак смо дошли до докумената из архиве тзв. ОВК који могу да нам помогну у тражењу несталих лица. Најбољи пример је недавно емитован филм у којем се види како припадници ОВК стоје поред тела убијених српских војника на Кошарама, где се копа рака за сахрањивање“, рекао је он.

Одаловић је казао да је 1.639 лица на укупној заједничкој листи несталих особа са Косова, која се води под покровитељством Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК).

По његовим речима, ако су Београд и Приштина у нечему сагласни, то је консолидована листа несталих лица, где нема никаквих различитости које би могле да отежавају рад комисија.

Међутим, приштинске власти, рекао је Одаловић, нису реаговале ни на један од десет захтева Београда да се на Косову претраже ло-

„Та прича је добила на тежини и након изјава Албанаца који су били возачи или чувари илегалних затвора, а било их је око 140, где су били киднаповани Срби. Могуће је да су тела тих Срба сахрањена у Албанији. Верујем да ће истрага коју Хаг води против команданата тзв. ОВК, дати одговор и на то питање“, истакао је Одаловић.

кације на којима се претпоставља да су гробнице, док је, супротно томе, Београд предао МКЦК 2.417 докумената који су прослеђени Приштини.

„У тим документима много се радило и урадило на откривању посмртних остатака“, рекао је он.

Подсетио је да је на подручју централне Србије нађено 907 тела убијених Албанаца, која су идентификована и предата породицама, док је на Косову нађено 380 тела несталих Срба и неалбанаца, а трага се за још 570, казао је Одаловић.

На питање „Новог магазина“ каква су сазнања Комисије за нестала лица о киднапованим Србима којима су, како се тврди, вађени органи, Одаловић је рекао да поред извештаја Дика Мартија о томе, постоји и извештај са посете локацији која је дала много индиција и доказа да су се у северној Албанији, код града Буреља, људима вадили органи.

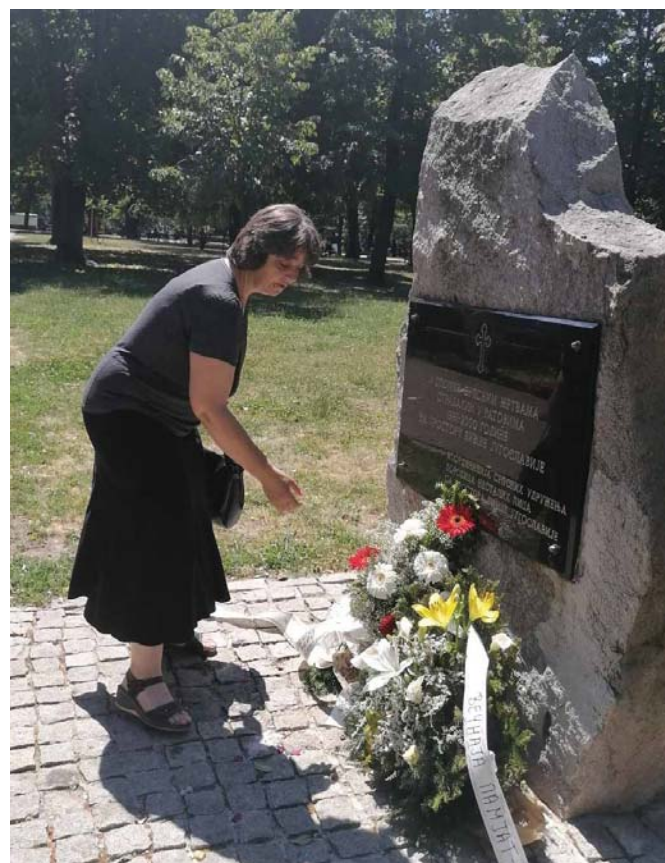
Нагласио је да је после доласка међународне мисије 1999. године пријављен нестанак 701 лица, од којих је 281 идентификовано, а 420 се још воде као нестала.

„Дакле, после НАТО агресије, на Косову и Метохији убијено је око 1.500 Срба и припадника других националности. После 10. јуна 1999. убијено је више од 400 Албанаца који су били лојални држави Србији, који су радили као шумари, поштари, инкасанти ЕПС-а или у локалним самоуправама“, казао је Одаловић за „Нови магазин“.

ПАРАСТОС У ЦРКВИ СВЕТОГ МАРКА У БЕОГРАДУ

Поводом великог српског празника Видовдана 28. јуна 2021. године служен је парастос у цркви Светог Марка у Београду посвећеном свим жртвама на Косову и Метохији од 1998 године до данас. Након парастоса положени су венци на спомен плочу у Ташмајданском парку свим жртвама од 1991- 2000 године.

IN MEMORIAM: МИЛОРАД МАЈСТОРОВИЋ 1950-2021.

Наш драги сапатник Милорад Мајсторовић није успео да победи тугу, бол и патњу која му је уништила срећан породични живот у Приштини са супругом Дарганом и синовима Николом и Иваном. По природи био је тих, повучен, вредан и скроман човек.

Његова породична срећа је прекинута 19. августа 1999. године вешћу да им је син Иван отет на путу за Србију да настави школовање. Није могао да схвати да постоје толико зли људи који без икаквог разлога пресретају на путу и отимају људе, међу њима и њиховог млађег сина

Ивана који је тада имао само 17. година. Неизмерна туга и бол која му је наметла отмицом њиховог детета довела га је у ситуацију очаја, безнађа и престанка жеље за животом. Повучен у себе био је неутешни отац који се од туге за сином разболео. Са отмицом њиховог сина Иван, а Милорадов живот се угашио.

Преминуо је 8. јула 2021. године у свом дому. Сахрањен је 9. јула на гробљу у Великој Моштаници. Његова смрт је доказ да бол родитеља за отетом децом нема граница, а још је интензивнија када нема истине и правде.

ОКРУГЛИ СТО НА ТЕМУ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА У ОРГАНИЗАЦИЈИ УДРУЖЕЊА РОДИТЕЉА И ПОРОДИЦА УХАПШЕНИХ, ЗАРОБЉЕНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА СРЈ

Закон о несталим лицима тема округлог стола у Београду

9. јула 2021. године

СКУПУ СУ поред чланова удружења организатора присуствовали и чланови породица несталих лица, представници удружења породица несталих лица, чланови Радне групе за израду Нацрта закона о несталим лицима, посланик Народне скупштине Републике Србије и представници међународних организација.

Представљајући рад Радне групе и ток израде Нацрта закона о несталим лицима, чланови Радне групе су истакли да је последњу иницијативу за доношење Закона о несталим лицима је покренула 2019. године Координација српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије на састанку код Председника Републике Србије. Координација је доставила Модел закона о принудно несталим лицима и правима њихових породица који је био полазна основа Радној групи у изради На-

црта закона.

Након тога је Министарство за рад, борака и социјална питања формирало Радну групу за израду Нацрта закона о несталим лицима која је до сада одржала укупно 4 састанка. Истакнуто је да Радна група има озбиљан и темељан приступ изради Нацрта закона о несталим лицима као и да има пуну подршку са највишег државног нивоа за доношење овог закона.

Чланови Радне групе су у својим излагањима истакли да ће се Нацртом закона о несталим лицима уредити заштита и унапредити права несталих лица, смртно страдалих лица за која није познато место укопа и чланова њихових породица, али и дефинише надлежност и поступак тражења, вођење евиденција и остала питања у вези са тражењем, ексхумацијом и идентификацијом несталих и смртно

страдалих лица за које није познато место укопа.

Такође, истакли су да је предвиђено да Нацрт закона буде написан до септембра 2021. године, а пре него што буде званично објављен дати представницима удружењима породица несталих лица на сагласност. Након законом прописаних процедура које Нацрт треба да прође према мишљењу присутних чланова Радне групе, Закон о несталим лицима би могао да уђе у скупштинску процедуру до краја године.

Присутни представници удружења породица несталих лица као и чланови породица исказали су своје задовољство самим током израде Нацрта закона као и појединим решењима која овај закон предвиђа, те су посебно задовољни делом закона који се односи на права породица несталих и смртно страдалих лица јер је предвиђено да ова права могу остварити и оне породице које су свој случај већ решиле.

На крају породице несталих лица су исказале задовољство саставом Радне групе за израду Нацрта закона о несталим лицима, њиховим приступом и досадашњим радом.

Удружење окупља породице несталих лица из периода 1991- 1992. године – породице војника и резервиста бивше ЈНА и породице српских цивила са подручја Вуковара одведених пре почетка оружаних сукоба у Републици Хрватској од стране хрватских паравојних формација.

Извор: <http://www.kzn.gov.rs/>

Обележено 23 године од страдања Срба у Ораховцу

18. јула 2021. године

ПАРАСТОСОМ и полагањем цвећа на гробљу Орловача у Београду Удружење породица киднапованих и несталих на Косову и Метохији обележило је 23 године од масовног киднаповања, протеривања и убиства Срба на подручју општине Ораховац, а венац на спомен плочу "За незаборав" положио је директор Канцеларије за КиМ Петар Петковић.

На гробљу Орловача сахрањени су посмртни остаци 25 убијених Срба од око 100 српских цивила који су киднаповани за време оружаног напада ОВК на подручју Ораховца од 17. до 22. јула 1998. године.

Многи су убијени и мучени у приватним затворима и логорима, а њихови посмртни остаци пронађени су у масовним гробницама Малишево и Вољујак у пролеће 2005. године.

Петковић је рекао да су на гробљу Орловача сахрањена 24 српска цивила из Ораховца, а да су у једној гробници остаци још неидентификоване особе.

Петковић је подсетио да је 2005. године пронађено 36 тела у јами Вољујак и масовној гробници Малишево, али да се и даље трага за још 16 особа са територије општине Ораховац.

"Овде су сахрањени посмртни остаци 11 чланова породице Костић. Саранда Богојевци (потпредседница Скупштине Косова) данас може да сведочи о страшном злочину који се десио њој и њеној породици. Она је преживела јер ју је српска војска спасла и одвела у болницу у Приштину. А ко ће данас да сведочи о 11 убијених Костића", упитао је Петковић.

Додао је и да су на гробљу Орловача

"Наша борба траје и данас, пред Специјализованим судом у Хагу се воде процеси против Хасисма Тачија, Кадрија Веселија и других за злочине почињене у општини Ораховац. Нажалост, сведока је мало, али имамо писане и видео записе које користе судије и тужиоци", рекла је Божанић новинарима.

Додала је да очекује да међународни суд покаже да је независан и да неће поступити

као у случају Рамуша Харадинаја и Фатмира Љимаја који су ослобођени уз образложење да нема довољно доказа.

"Тражићемо да они који су починили злочине буду кажњени и да нема дискриминације међу злочинцима, злочинцима имају име и презиме. Ми не осуђујемо народ, осуђујемо злочинце и њихове налагавце", рекла је Божанић.

Парастосу страдалим Србима из Ораховца присуствовала је и Драгана Мајсторовић из Приштине која 21 годину трага за несталим сином Иваном Мајсторовићем.

Иван је имао 17 година када је из Косова Поља кренуо за Лесковац да се упише у трећу годину гимназије, а киднапован је на релацији Косово Поље - Приштина - Подујево заједно са комшијом Стевановић Драганом који се, такође, води као нестало.

"Мој супруг је преминуо пре седам дана не сазнавши за судбину сина. Надам се да ће преговори донети неке резултате, да ће истина кад-тад испливати, живимо у тој нади", рекла је Мајсторовић.

Извор: Тањуџ (Тара Радовановић)

И у Великој Хочи обележена је 23-огодишњица киднаповања и убиства Срба широм општине Ораховац

У ВЕЛИКОЈ ХОЧИ обележена је 23-огодишњица киднаповања и убиства Срба општине Ораховац.

Служен је и прастос за 36 српских цивила које су, како је на Фејсбуку навео игуман манастира Високи Дечани Сава Јањић, косовски албански екстремисти (ОВК) киднаповали и убили у јулу 1998. године.

"Њихови остаци су касније пронађени у јами Вољујак код КLINE. Господ да им подари Царство небеско. Вечни спомен!", поручио је Јањић

Комеморативном скупу присуствовали су чланови породица, рођаци и пријатељи страдалих, преноси агенција *Косев* уз подсећање да је у периоду од 1998. до 2000. године на територији општине Ораховац

страдало 84 Срба.

Носећи венце, цвеће и фотографије убијених и киднапованих Срба из Зочишта, Ораховца, Велике Хоче, Ретимља, Оптеруше и Братотина, окупљени су прошетали главном улицом Велике Хоче до спомен обележја страдалим Србима, где је одржан парастос, наводи РТК2.

Председник привременог органа општине Ораховац Александар Мицић рекао је да неће заборавити 1998. годину и истакао да Срби треба да памте сва недела која су доживели.

Делегацији Београда предвођеној председником владине Комисије за нестала лица Вељком Одаловићем јутрос није дозвољено да уђе на Косово и Метохију и да, дан уочи наставка дијалога Бео-

града и Приштине, у Великој Хочи присуствује обележавању 23 године од масовног киднаповања и убијања Срба у Ораховцу.

Директор Канцеларије за Косово и Метохију Петар Петковић изјавио је данас да то што је Одаловићу забрањено да уђе на КиМ потврђује да Приштина не жели да се искрено посвети питању несталих.

Парастосом и полагањем цвећа на гробљу Орловача у Београду и Удружење породица киднапованих и несталих на Косову и Метохији обележило је 23 године од масовног киднаповања, протеривања и убиства Срба на подручју општине Ораховац, а Петковић је положио венац на спомен плочу "За незаборав".

XX СЕДНИЦА КОМИСИЈЕ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА

22. ЈУЛ 2021.

У „КЛУБУ ПОСЛАНИКА“ у Београду одржана је десета седница Комисије за нестала лица којом је председавао председник Комисије Вељко Одаловић.

Поред чланова Комисије и представника стручне службе Комисије седници су присуствовали и представници удружења породица несталих лица са простора бивше СФРЈ и АП КиМ, као и међународних организација које су укључене у процес.

Овом приликом председник Одаловић је обавестио присутне о именовању нових чланова Комисије, представио Извештај о раду Комисије у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2020. године са планом рада за 2021. годину, као и спроведене активности током 2021. године. У протеклом периоду на територији Р. Србије спроведене су две ексхумације посмртних остатака НН лица и то у Шиду где су пронађени посмртни остаци 3 НН лица која се могу довести у везу са лицима страдалим у колони избеглица из Р. Хрватске током акције хрватске војске и полиције „Олуја“, а на локацији Кижевак код Рашке ексхумирано је најмање 9 посмртних остатака лица са простора АП КиМ. У даљем излагању је навео да је у 2021. години укупно идентификовано 9 лица, одржани бројни састанци на тему решавања проблема несталих лица и формирана Радна група за израду Нацрта закона о несталим лицима, која је до сада одржала 4 састанка. Председавајући је нагласио да у активностима које спроводе удружења породица несталих лица Комисија својим учешћем даје подршку њиховом раду. Тема несталих лица била је и предмет седница скупштинских одбора.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН НЕСТАЛИХ

У региону још увек 9.969 несталих лица

30. август 2021. године

ПРЕМА ПОДАЦИМА Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК), од почетка сукоба у бившој Југославији 1991. године, још увек се трага за 9.969 људи, саопштено је на данашњој конференцији поводом Међународног дана несталих.

Према подацима који су представљени у Скупштини Београда, од око 35.000 људи који су нестали током ратова деведесетих, још увек се не зна судбина 1.968 несталих у Хрватској, 1.630 на Косову и 6.371 у Босни и Херцеговини.

Председник Владине Комисије за нестала лица Вељко Одаловић рекао је новинарима да се „тренутно налазимо у озбиљном застоју у процесу проналажења несталих лица“, а према његовим речима, за то је криво „понашање Загреба и Приштине“.

Он је истакао да је од претходног Међународног дана несталих решено 11 случајева несталих лица српске националности.

„То је страшно поражавајуће, понижавајуће“, рекао је Одаловић.

Према његовим речима, преко 4.000 тела чији се идентитет не зна се још увек налази у мртвачницама широм региона.

„Ми морамо да дамо одговор чија су то тела. Полазимо од тога да не знамо чија су. Не знамо колико је ту Срба, Хрвата, Бошњака, Муслимана, било кога другог“, истакао је Одаловић.

Шефица регионалне делегације МКЦК у Београду Јелена Стијачић рекла је да је током 2019. године пронађено и

идентификовано 218 лица, 2020. године 46, а од почетка ове године до данас 43 лица.

„Свесни смо да је решавање судбине несталих лица сложен и дуготрајан процес, али смо такође уверени да се, уз бољу регионалну сарадњу и размену информација, тај процес може и мора унапредити. Решавање питања несталих мора да се убрза и третира искључиво као хуманитарно питање, лишено политизације“, рекла је Стијачић.

Државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Антић истакао је да се у координацији са Комисијом и другим српским удружењима тренутно израђује Закон о несталима, који је готов „око 95 одсто“, а према његовим речима, требало би да буде готов до краја године.

Председник Координације српских удружења породица несталих Душан Челић оценио је да се не ради о несталима, већ о „киднапованима и отетима“, и додао да, упркос најавама представника власти да је питање проналажења несталих лица приоритет, ипак „недостају дела, односно конкретни резултати“.

„Недопустиво је да у Хрватској 26 година након рата, постоје познате гробнице и гробна места са десетинама жртава српске националности, које нису ексхумиране. То није демонстрација једнаког третмана према свим жртвама, без обзира које су националности, како се то званично тврди, већ је најалост дискри-

минација жртава на делу“, рекао је Челић.

Према његовим речима, ни у Босни и Херцеговини није боља ситуација по питању правде за жртве, „посебно српске“.

„Масовне жртве и ратни злочини сагледавају се готово искључиво у политичком, а не у чињеничном и хуманитарном наративу, у коме страдају истина и правда, и наравно право породица да сазнају судбину несталих“, рекао је Челић.

Он је оценио да је ситуација са несталим лицима на Косову „још гора“, јер, према његовим речима, на тој територији „влада завера ћутања“.

„Са жаљењем морам да констатујем, да се сва ова питања везана за нестале у оружаним сукобима на Косову и Метохији налазе у дубокој сенци политичких преговора представника Србије и власти у Приштини, без изгледа да из те сенке

изађу пре окончања тих преговора“, оценио је Челић.

Породице несталих, након конференције, упутиле су се у шетњу до парка Ташмајдан, где су на спомен плочу свих великомученика положили венац.

На челу колоне био је истакнут транспарент „Где су нестали?“.

Извор: <https://www.danas.rs/>

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ До данас није расветљена судбина 1.639 несталих на Косову

ДИРЕКТОР владине Канцеларије за Косово и Метохију Петар Петковић упозорио је да до данас није расветљена судбина 1.639 грађана свих националности, несталих током сукоба на Косову.

Петковић је у саопштењу поводом 30. августа, Међународног дана несталих, навео да је на захтев приштинских власти Београд претражио 22 локације потен-

цијалних масовних гробница косовских Албанаца, а да је од десет локација за које постоје сазнања да могу сакривати посмртне остатке Срба, Приштина претражила само Бункер код Ђаковице, где су пронађени посмртни остаци петочлане породице Петаковић и двоје чланова породице Петровић.

Зато питамо данас, као што смо питали

и током претходних рунди дијалога у Бриселу, када ће бити омогућена претрага преосталих девет локација, међу којима су Кошаре, Лапушник код Глоговаца, Дојнице код Призрена, Јавор код Суве Реке, Лугово код Истока, Будисавци и Баљевац код Клине, Ливачко језеро код Гњилана и Меја код Ђаковице“, навео је Петковић, а пренела његова Канцеларија.

Отпужио је приштинске власти да „и даље одбијају“ да дозволе мешовитим комисијама да изврше претрагу тих локација, као и да се изврши идентификација посмртних остатака који се налазе у мртвачници у Приштини.

„На тај начин се не граде заједничка будућност и помирење, због чега и на данашњи дан апелујемо на међународну заједницу, али и Приштину да покажу конструктиван приступ решавању питања судбине несталих“, додао је директор Канцеларије за Косово и Метохију.

Шеф УНМИК позива Београд и Приштину да удвоструче напоре на расветљавању судбине несталих

Шеф УНМИК Захир Танин позвао је Косово и Србију да удвоструче напоре на расветљавању судбине несталих особа.

Како је саопштено, поводом Међународног дана жртава присилних нестанака, Танин наглашава важност разјашњења судбине несталих и исказује сталну посвећеност УНМИК пружању пуне подршке овом процесу, као и праву породица несталих на истину.

„Танин поздравља напредак остварен раније ове године под окриљем Радне групе за нестала лица у вези са ексхумацијом и идентификацијом неколицине несталих, али истовремено изражава забринутост, јер изгледа да је у протеклих неколико месеци процес заустављен због политичког застоја. Стога СПГС позива Приштину и Београд да се уздрже од политизовања овог критичног хуманитарног питања и питања људских права“, каже се у саопштењу.

Танин подсећа да је Радна група за нестала лица, којом председава Међународни комитет Црвеног крста и која има пуну подршку УН, најбитнији механизам у расветљавању судбине несталих још од свог оснивања 2004. и позива обе стране да у оквиру Радне групе удвоструче своје напоре у потрази за несталима.

„Будући да утврђивање судбине 1.630 особа које још нису пронађене представља централну компоненту у суочавању са прошлошћу и даљем напретку у помирењу између заједница и изградњи поверења на Косову, УНМИК ће наставити да у овом процесу подржава све актере и породице несталих лица“, рекао је господин Танин.

Извор: <https://rs.n1info.com/>

Идентификација несталих лица у сукобима на простору бивше Југославије у озбиљном је застоју

ПОРОДИЦАМА несталих који су у Скупштину Београда дошли са транспарентом на коме је писало „Где су нестали?“ обратио се председник државне Комисије за нестала лица Вељко Одаловић и истакао да је питање несталих данас најтежа последица сукоба у бившој Југославији.

Он је оценио да постоји озбиљан застој у решавању питања несталих, пре свега због понашања Загреба и Приштине, који се на сличан начин односе не само према захтевима Србије, него и према обавезама које имају све стране.

После 30 година од почетка ратних сукоба на територији бивше Југославије несталих је укупно 9.969, што је огроман број, оценио је он.

„Од последњег обележавања дана несталих до данас решили смо 11 случајева несталих лица српске националности. То је страшно, поражавајуће“, рекао је он.

Одаловић је истакао да српска комисија нема проблема са захтевима других страна у потрази за несталим лицима, те да се проверавају заједно.

„Али исто тражимо и од свих у региону. Да се понашају исто тако“, рекао је он.

Рекао је да је у међувремену било неких помака у доступности архива држава и институција ван региона.

Понашање Загреба и Приштине описао је кроз питање да ли они уопште хоће да се суоче да постоје и српске жртве.

Поручио је да све стране у процесу треба да буду одговорне и да све жртве, и одговорни за злочине буду исто третирају.

„Око 4.000 тела се налазе у мртвачницама на простору Хрватске, Босне и Херцеговине и територије Косова и Метохије. И ми морамо да дамо одговор чија су то тела“, рекао је он.

Позвао је да се питање тих тела рашчи-

сти и изађе пред породице несталих у читавом региону и то каже.

„Верујем да ће се ова садашња ситуација застоја превазићи, да ћемо имати више информација о несталима, жртвама и процесима против злочинаца, и да ће се тако читав регион полако извући из блата“, закључио је он.

Државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Антић истакао је да се нада да ће Србија за месец дана донети закон о несталим лицима који је сада у нацрту.

„Око 95 одсто тог закона је готово, остало је да се још неколико ствари усагласи са Владом Србије и председником Вучићем“, рекао је он.

Додао је да се закон доноси да би могао да живи и да се спроведе.

Шефица Регионалне делегације Међународног комитета Црвеног крста Јелена

Стијачић подсетила је да је 2019. године пронађено и идентификовано 218 људи, прошле године свега 46, а у 2021. години до сада 43 лица.

„Уверени смо да се уз бољу регионалну сарадњу и размену информација тај процес може и мора унапредити. Решавање питања несталих мора да се убрза и третира искључиво као хуманитарно питање, без политизације“, поручила је она.

Подсетила је да неке породице траже своје нестале и по 30 година, и додала да се без боље регионалне сарадње, може догодити да се та потрага настави деценијама.

Генерални секретар Црвеног крста Србије Љубомир Миладиновић оценио је да је питање несталих питање солидарности, и да нико не сме бити задовољан стањем. Нагласио је да се даље може само сарадњом свих власти у региону и других актера. Поручио је да породице несталих нису и не смеју бити саме и остављене.

Он је упутио јавни позив породицама које то до сада нису учиниле да поднесу захтев и дају крв за ДНК јер је то основ за даљи рад.

Координација српских удружења породица несталих, убијених и погинулих са простора бивше Југославије Душко Челић нагласио је да нестали гледају на живе и од њих очекују истину и правду, памћење, те да гледају нестали прате и шта живи чине да правда стигне злочинце.

Он је истакао да је заборав пут у понављање злочина.

Челић је нагласио да питање утврђивања судбине несталих хуманитарно и цивилизацијско питање, те да мора бити неполитично.

Оценио је да је упркос најавама власти Хрватске и Србије активирања по овом питању, приметан изостанак резултата.

Истакао је да у Хрватској и Босни и Херцеговини према српским жртвама постоји дискриминација, док је на простору Косова и Метохије још горе јер за Србе и неалбанце постоји „завера ћутања“.

Међу неопходним корацима за унапређење овог процеса навео је јединствену евиденцију несталих, као и мапу страдања.

Он је оценио да питање несталих претходи свим другим питањима, изнео очекивање да је са припремањем закона оно на уској листи приоритета Владе Србије.

„Нећемо одустати од наше борбе јер нас нестали гледају“, поручио је он.

Уз скуп у Београду, Дан несталих обележава се и у Нишу, Краљеву и Грачаници.

После београдског скупа, коме су присуствовали специјални изасланик председника Србије за питања несталих Веран Матић и председник Веритаса Саво Штрбац, завршен је шетњом породица несталих до Ташмајданског парка где су положени венци и цвеће на споменик несталима и страдалима у ратовима 1990-тих.

Извор: <https://www.rtv.rs/>

Драгица Мајсторовић

„Нестанак око 35.000 људи у ратовима деведесетих на простору бивше Југославије је њиховим породицама и ближњима задао тежак бол и патњу, а нама као друштву обавезу да помогнемо породицама у решавању њихових проблема. Неке породице траже своје најмилије чак тридесет година, а судећи по досадашњој динамици, њихова потрага може се наставити деценијама“ изјавила је шефица регионалне делегације МКЦК у Београду гђа Јелена Стијачић.

„У току 2019. године пронађено је и идентификовано 218 људи, 2020. свега 46, а од почетка ове године до данас, 43 лица. Свесни смо да је решавање судбине несталих сложен и дуготрајан процес, али смо, такође, уверени да се уз бољу регионалну сарадњу и размену информација тај процес може и мора унапредити. Решавање питања несталих мора да се убрза и третира искључиво као хуманитарно питање, лишено политизације“, додала је гђа Стијачић. МКЦК је обезбедио пуну подршку за овај ангажман од стране међународних институција, као и свих представника највиших власти у региону. МКЦК апелује на националне власти у региону да МКЦК-у омогуће приступ информацијама из својих архива, и војних и цивилних, које се односе на нестала лица, како бисмо овај процес коначно убрзали.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН НЕСТАЛИХ ЛИЦА: ГРАЧАНИЦА

Присутнима се обратила Силвана Маринковић

ГОДИНЕ ПРОЛАЗЕ, МИ ЧЕКАМО ПРАВДУ!

И данас као и претходне 22 године обележавамо Међународни дан несталих лица, надајући се из године у годину да ће то бити последње обележавање, али на жалост нас породица, ми смо и даље на самом почетку.

Обраћајући се свим институцијама за решавање овог проблема само само добијали обећања и лажну наду. Године пролазе а ми и даље са својом тугом и неизвесношћу чекамо истину и правду док су починиоци гнусних злочина над нашим најмилијима и даље на слободи. Овим речима окупљенима у центру Грачанице поводом Међународног Дана несталих лица обратила се Силвана Маринковић, координатор Удружења несталих и киднапованих особа са Косова и Метохије. Опомињући да постоје бројне организације које се баве решавањем проблема несталих као и радне групе које су без успеха, као и Комисије за нестала лица у Београду и Приштини, али да о решавању судбине несталих, најбоље указују релевантне бројке особа чија судбина још није расветљена. Зато се окупљенима у центру Грачанице поводом Међународног дана несталих испред ове Комисије обратила Весна Бошковић рекавши да на путу проналажења истине о несталим и киднапованим лицима нема одустајања и да на то обавезују они који су изгинули нешто незамењиво-своје животе. Она је нагласила да је нерешено питање несталих веома важно и хуманитарно питање као и да је на Косову и Метохији и даље неразрешена судбина 568 лица.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН НЕСТАЛИХ ЛИЦА: КРАЉЕВО

Бранкица Антић у изјави за РТВ Краљево

РАТОВИ СУ У НАШЕМ РЕГИОНУ ОСТАВИЛИ ХИЉАДЕ ЖРТАВА!

Међу тим хиљадама је још увек десетак хиљада лица која се и даље воде као нестала.

„Људи који имају неког свог, несталих у неком од конфликта у бившој Југославији са тим живе сваки дан, не само данас. Нестали у конфликтима на територији бивше Југославије су велики проблем. Проблем о коме данашња популација не зна ништа или зна недовољно. Ми, ево и на данашњи дан, покушавамо да људе на неки начин освестимо и да их упознамо са великим патњама и проблемима са којима породице несталих лица живе.“ – Биљана Здравковић (међународни комитет ЦК регионалне делегације у Београду).

„Желимо и данас да скренемо пажњу свим релевантним, како домаћим, тако и међународним институцијама да се проблем несталих лица мора решавати. Већ двадесет и три године сами себе питамо: Где да палимо свеће, за живе или за мртве? Наши најмилији нису са нама, а њихових тела нема. Наш проблем дуго није решен и они који су одговорни морају одговорити за овај злочин, ма које вере или националности они били. Чекање на истину, шта се десило са њиховим ближњима, значи живот у пакленој неизвесности између патње и очаја, живот у болу без могућности да се киднаповани и нестали ојале. Таква неизвесност носи са собом озбиљне психолошке и емоционалне трауме, финансијске и законске потешкоће.“ – Бранкица Антић, координатор породица киднапованих и несталих лица на КиМ.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН НЕСТАЛИХ ЛИЦА: НИШ

Светлана Јочић: Надам се проналаску свог сина

СВАКО МОРА ДА ЗНА СУДБИНУ СВОЈИХ БЛИЖЊИХ

Међународни дан несталих, 30. август, обележен је и у Нишу а тим поводом у Градској кући је одржан састанак чланова Удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са подручја бивше Југославије и чланице координације Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији у сарадњи са Црвеним крстом у Нишу.

Породице 9,969 насилно отетих људи још увек живе у неизвесности чекајући да сазнају истину о судбини својих несталих вољених чланова породица. Једна трећина од укупног броја несталих су српске жртве са подручја бивше Југославије. Чекање на истину шта се десило са њиховим ближњим значи живот у паклу неизвесности, између наде и очаја, живот у болу без могућности да се киднаповани и нестали ојале. Таква неизвесност са собом носи озбиљне психолошке и емоционалне траума али и социјалне, законске као и финансијске потешкоће, речено је, између осталог, на састанку. „Ми смо у претходних година, две дана добијали захтев за проналажење двадесет и пет лица, а више од сто лица само на територији Ниша су породице које не знају судбину својих најближих. Њихова ситуација може се побољшати само доношењем закона, тако да држава и све њене институције имају све неопходне ingerencije у овој области, уз неопходну регионалну сарадњу и других држава у окружењу“ – Сања Стојановић, ЦК Ниш.

ОКРУГЛИ СТО

Одаловић: Приштина игнорише позиве на састанак, заустављен процес тражења несталих

2. септембар 2021. године

“Очекивали смо да ће процес тражења несталих лица добити пун замах након Лондона 2018, када је потписана заједничка декларација о несталима, затим дијалога у Бриселу и Вашингтонског споразума где је питање несталих уврштено у важне тачке за стабилизацију ситуације”, навео је Одаловић. Са жаљењем је констатовао да је крајње неодговорно понашање приштинских институција према том проблему довело је до његовог потпуног застоја. Указао је да Приштина није одговорила на захтев Београда да се договоре о примопредаји посмртних остатака из Крижевара, који се сада налазе у Београду.

ИЗЛАГАЊЕ ВЕРИЦЕ ТОМАНОВИЋ, ПРЕДСЕДНИЦЕ УДРУЖЕЊА

Драги пријатељи,

СТРАШНО ЈЕ ГОВОРИТИ о трновитим путевима којима смо годинама лутали... Наши најмилији су изгнани из својих домова, завичаја без наговештаја повратка и то све у времену великих техничких могућности да брзо и ефикасно дођемо до истине.

Ниоткуда информација, само лажна обећања која и данас трају.

Од 1998, 1999. године траје наша борба у потрази за децом, родитељима, браћом и сетрама, супрузима који су истргнути из наших живота.

И даље трагамо за око 563 особе са нашег списка.

Иако је Привремена управа УН-а на потписаној Резолуцији СБУН 1244 презузела пуну одговорност за заштиту цивила на територији АП КиМ, УНМИК није испољио ни приближно сразмерну одговорност за кршење људских права и права на живот.

Одлукама Саветодавног већа при УНМИК-у, недвосмислено је констатовао

Наш проблем је искључиво хуманитарни и тако га треба третирати. Туга и очај родитеља за несталом децом је једнак и код Албанаца, Срба, Рома и осталих и зато је потребно да се укључе све институције да би се проблем решио.

вана одговорност УНМИК-а због неиспуњавања свог мандата. Нису спречили убиства, киднаповања, тортуру и протеривање након 10 јуна 1999 године нити су спровели ваљану истрагу.

КАКО ДОЋИ ДО ИСТИНЕ?

Тражимо одговорност починиоца злочина и њихових налогодаваца.

Више од две деценије улажемо максималне напоре да подсећамо домаћу и међународну јавност о проблему и препрекама које спутавају убрзање остваривања права на истину, правду, меморијализацију и репарацију.

Данас смо се поново окупили да добијемо одговоре на сва ова питања.

Зашто је прекинут процес тражења наших најмилијих на Косову и Метохији?

19. маја 2021. године усвојени закључци Округлог стола нису до данас имплементирани због опструкције привремених институција у Приштини.

Очекујемо убрзање рада на отварању

архива ОВК-а, КФОР-а, Хашког Трибунала УНМИК-а, НАТО-а, ОЕБС-а и других НВО хуманитарних организација које ће помоћи проналаску нових информација о појединачним и масовним гробницама.

Шта показују сателитски снимци са терена на подручју АП Косова и Метохије, централне Србије, Албаније и Македоније?

Да ли су најзад доступни подаци из архива ОВК-а о чијем постојању је било речи на састанцима Радних група за нестала лица Београда и Приштине?

Захваљујући МКЦК настављен је рад Радних група и одржавање састанака експертских тимова. Међутим евидентиран је застој рада на Косову и Метохији.

Преузете обавезе за проверу локација београдска делегација је на време обавила, док приштинска делегација избегава да даје одговоре и провери истинитост достављених информација.

Стопиран је процес проналажења људи, провера локација на терену Косова и Метохије.

И поред потписаног Оквирног плана у Хагу 2018. године за решавање питања несталих лица, потписаног Споразума у Вашингтону и договора у Бриселу око формирања заједничке Комисије (2020) није дошло до бољих резултата.

Не поштују се потписани документи, резолуције, конвенције, споразуми и протоколи.

Да ли неко има права да зауставља процес тражења, да не уважава званична потписана документа, да нам отима истину?

Наш проблем је искључиво хуманитарни и тако га треба третирати.

Туга и очај родитеља за несталом децом је једнак и код Албанаца, Срба, Рома и осталих и зато је потребно да се укључе све институције да би се проблем решио.

Претешка је туга коју носимо у себи годинама. Незамислива патња народа на овим просторима.

На овом тешком и исцрпљујућем путу до истине не могу нас зауставити ни административни прелази ни границе.

Ово је цивилизацијско и хуманитарно питање које мора бити приоритетно у дијалогу између Београда и Приштине.

И даље траје злочин против истине и правде. Злочин против човечности не сме бити заборављен.

Апелујемо на све наше државне органе, међународне институције, хуманитарне организације да породицама киднапованих и несталих максимално помогну у сазнавању истине о судбини својих вољених.

Хвала ИЦМП-у и Комисији за нестала лица Владе Републике Србије што су помогли одржавање овог Округлог стола, а свим учесницима најлепше захваљујем на присуству и укључивању у раду.

Верица Томановић

УДРУЖЕЊЕ ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ НА КИМ – АПЕЛ ПРЕДСЕДНИКУ ВУЧИЋУ

Огромно је незадовољство породица због заташкавања злочина

10. септембар 2021. године, С. Ђукић

ПРОБЛЕМАТИКА несталих лица је регулисана Женевском конвенцијом о људским правима, II допунским протоколом, Резолуцијом о присилном затварању, Хашком декларацијом, Хелсиншким актима. Сва ова документа нису испоштована на Космету, најпре од оних држава које су их потписале, каже се у апелу

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији на челу са Верицом Томановић упутило је ових дана јавни апел председнику Републике Србије Александру Вучићу и председнику Комисије за нестала лица Владе РС Вељку Одаловићу, ради бржег и ефикаснијег решавања питања судбине њихових најмилијих о којима се ни данас после 22 године ништа не зна. Апел је уследио после одржавања Округлог стола у хотелу „Палас“ у Београду на којем су учествовали сви позвани представници задужени за рад на овом проблему и значајан број новинара. Удружење је председнику Вучићу и Одаловићу послало извештај и закључке са тог скупа. Удружење киднапованих и несталих лица на КиМ захтева од делегација политичког дијалога Београда и Приштине у Бриселу да се деполитизује процес тражења киднапованих и несталих лица са подручја Косова и Метохије, да се процес тражења киднапованих и

несталих лица хитно настави уз поштовање општег оквира и радних правила, да се поштују и имплементирају потписани споразуми, протоколи и успостављени механизми сарадње, како би се питање несталих лица третирало искључиво као хуманитарно и правно, без икаквог условљавања. Следећи захтев је да се хитно предају идентификовани посмртни остаци 10 лица и то 7 лица албанске националности и 3 лица српске националности и да се обави ревизија случајева неидентификованих посмртних остатака у мртвачници у Приштини на транспарентан начин, у складу са највишим форензичким стандардима. Ово уз укључивање домаћих и страних стручњака форензичара. У образложењу захтева се наводи да породице више од две деценије трагања за отетим и несталим члановима породица очекују убрзани рад на њиховом проналажењу. Незамислива је патња породица наших народа на овим просторима као последица дугих сукоба и неправди. Од 1998.-1999. године до данас идемо дугим трновитим путем до истине и правде. Хиљаде породица и даље чека одговор о судбини својих најмилијих сродника. Подржавамо ископавања на локацији Кижевак и очекујемо убрзане радове на регистрованим локацијама гробница на терену Косова

и Метохије, каже се, између осталог, у апелу.

Огромно је незадовољство породица због дводеценијског заташкавања информација о злочинима на Космету, скривеним местима страдања и укопа.

Иако су потписана три протокола о сарадњи између УНМИК-а и надлежних органа Републике Србије у циљу убрзања проналажења свих несталих лица резултати су и даље поражавајући.

Породице несталих су јединствене у ставу да је питање несталих лица изнад свих политика и уверења, да је то најтеже хуманитарно- правно питање на нашим просторима и да је пут до истине могућ једино заједничком борбом без било какве дискриминације и политизације.

Упућујемо још једном захтев Председнику Републике да захтева од свих мисија КФОР-а, које су биле на Космету од јуна 1999. до краја 2000. године, да омогуће домаћим и међународним институцијама надлежним за трагање за несталим лицима приступ документацији из својих архива.

Решавање питање несталих лица је од изузетне важности за даље побољшање стања људских права, изградње добросуседских односа, узајамног поверења и перспективе будућих генерација, речено је у апелу Удружења.

Недовољна политичка подршка главна препрека решавању питања несталих

4. октобар 2021. године

ПРИВРЕМЕНИ СПИСАК НЕСТАЛИХ ЛИЦА ЈЕ РАДНИ ДОКУМЕНТ КОЈИ АЖУРИРА И ОДРЖАВА МКЦК, А КОЈИ ЈЕ НА РАСПОЛАГАЊУ РАДНОЈ ГРУПИ. ПРЕМА ЊЕМУ, ДО СЕПТЕМБРА 2021. ГОДИНЕ ЈОШ УВЕК ПОСТОЈИ 1.630 НЕСТАЛИХ ЛИЦА. РАДНА ПОД-ГРУПА ЗА ФОРЕНЗИЧКА ПИТАЊА ЈЕ ЈЕДИНИ ФОРУМ КОЈИ ОКУПЉА ФОРЕНЗИЧКЕ АКТЕРЕ ИЗ ПРИШТИНЕ И БЕОГРАДА – КАЖЕ МАРТИНА ФАВА

РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА киднапованих и несталих лица током 1999. године, пре и после рата на Косову и Метохији, је један од кључних проблема у погледу постизања мирног решавања питања Косова и Метохије и помирења Срба и Албанаца. О овом проблему је Удружење породица киднапованих и несталих лица на КиМ у Београду, које предводи Верица Томановић, ове године у два наврата организовало Округли сто на којем је, поред осталих, учествовала и Мартина Фава, координатор за нестала лица и њихове породице на Западном Балкану. Замолити смо је за одговоре на неколико питања која трају од када и сама киднаповања и убиства, а која су постављена и на поменутим скуповима који су одржани у мају и септембру ове године у хотелу „Палас“ у Београду.

Међународни комитет Црвеног крста (МКЦК) је као највећа и најзначајнија неутрална хуманитарна организација радила на евидентирању киднапованих, несталих и убијених лица на подручју Косова и Метохије током, пре и после рата 1999. године. Какве су ваше евиден-

ције и на какве сте препреке наилазили у раду?

— МКЦК ставља породице несталих у средиште свог хуманитарног мандата: сва лица чији су чланови породица нестали између 1. 1. 1998. и 31.12. 2000. обратила су нам се како бисмо отворили захтеве за тражење. Пратили смо нашу евиденцију састављањем списка несталих лица, који је МКЦК сачинио и ажурирао током сукоба и након њега. Један од почетних главних задатака Радне групе за нестала лица у вези са догађајима на Косову* (*Без прејудуцирања статуса, у складу са Резолуцијом 1244), био је да делегације Радне групе из Београда и Приштине одобре овај списак. Привремени списак несталих лица је радни документ који ажурира и одржава МКЦК, а који је на располагању Радној групи. Према њему, до септембра 2021. године још увек постоји 1.630 несталих лица.

Који све проблеми и препреке ометају ексхумацију и идентификацију киднапованих и несталих на Косову и Метохији и на које начине отклањате препреке?

— Недовољна политичка подршка, не-

достатак нових информација, потреба за повећањем локалних форензичких капацитета, као и ресурси удружења породица несталих поред политизације овог питања, главне су препреке за проналажење 1.630 људи који се још увек воде као нестали у вези са сукобом на Косову*. Сарадња између страна кључна је за постизање резултата и превазилажење препрека: кроз механизам Радне групе, две стране сарађују.

Зашто Приштина кочи процес тражења несталих лица и не извршава своје обавезе и да ли можете да утичете на то?

— Делегације и Приштине и Београда у Радној групи преузимају обавезе, које МКЦК као председавајући и неутрални посредник прати током и између седница Радне групе, како би се осигурало спровођење тих обавеза. Од изузетне је важности да се обе стране придржавају преузетих обавеза и уложе све могуће напоре како би постигле резултате. Приштинска и београдска делегација имају одговорност да пруже одговоре породицама несталих о судбини и месту где се налазе њихови нестали вољени.

Како гледате на чињеницу да српска страна прихвата да одради све локације које траже албанске породице, али то не чини албанска страна за локације које траже српске породице?

— Као што сам раније напоменула, одговорност за пружање одговора породицама несталих лежи на странама у овом процесу. Делегације Београда и Приштине у Радној групи преузимају обавезе, чије спровођење председавајући Радне групе као неутрални посредник прати.

Када поредите Ваш рад на идентификацији несталих у другим земљама света како објашњавате овај проблем са Косовом и Метохијом?

— У септембру 2021. број несталих особа износи 1.630. До данас је више од 4.434 породица добило информације о судбини и локацији својих најмилијих. Стопа успешности идентификовања несталих лица у контексту Косова* износи 73 посто, и највиша је у свету. Више од 1.800 лица је пронађено и идентификовано од оснивања Радне групе 2004. до данас. Радна група је искључиво хуманитарни и неполитички форум: МКЦК омогућава, води и усмерава овај дијалог. Радна група припада двома странама. Радне групе између страна које су претходно биле укључене у сукоб не постоје у многим контекстима у којима ради МКЦК. МКЦК председава сличним механизмима за нестала лица на Кавказу и на Блиском истоку.

Каква су Ваша очекивања у вези отварања архива КФОР-а, УНМИК-а, Хашког трибунала, НАТО-а, ОЕБС-

Питање НН лица је веома сложено и заиста остаје нерешено дуги низ година. Основана 2005. године са циљем да побољша координацију и убрза процесе ексхумација, идентификација и репатријација/примопредаје посмртних остатака, Радна подгрупа за форензичка питања је једини форум који окупља форензичке актере из Приштине и Београда. На овом подфоруму се расправља о НН лицима, а чланови београдске и приштинске делегације у Радној под-групи су предузели кораке за решавање овог питања.

а, ОБК и других организација у вези киднапованих и несталих лица на КиМ ?

— У октобру 2018. године МКЦК је потписао Споразум са Међународним ризидуалним механизмом за кривичне судове и ангажовао два истраживача МКЦК-а у Хагу. Архива ове институције примарни је извор информација о сукобима на простору бивше Југославије са преко 10 милиона доступних докумената. Јачањем досадашње сарадње, МКЦК има за циљ да у овим архивама потражи релевантне информације које

могу допринети решавању судбине сваког несталога лица користећи имена свих несталих лица које је регистровао МКЦК и места њиховог нестатка.

— Од јула 2018. године МКЦК је контактирао 43 државе чланице НАТО-а и државе које нису чланице НАТО-а чије су трупе биле распоређене у региону, као и 9 међународних организација међу којима су Хашки трибунал, седиште НАТО-а, ЕУ, УН, УНХЦР, ОЕБС, Западноевропска унија, Лекари без граница и Канцеларија високог представника затраживши подршку за достављање информација из њихових архива које би потенцијално могле довести до разјашњења судбине несталих лица у вези са сукобима у региону. Као резултат тога, и за сада, САД, Француска, Немачка, Данска, Пољска, Канада, Норвешка, Финска, Италија, Холандија, ЕУ, седиште НАТО -а, Западноевропска унија и УНХЦР су доставиле релевантну документацију МКЦК. Такође, МКЦК је затражио приступ архивама обе стране у Радној групи.

— Да би подржали рад Комисија за нестала лица, аналитичари МКЦК-а пажљиво гледају и анализирају документацију/информације добијене из различитих горе наведених извора и припремају аналитичке извештаје кад год пронађу релевантне информације о потенцијалном гробном месту, погрешној идентификацији или претпостављеној идентификацији тела које је већ ексхумирано.

С. Ђукић

Резолуција о неодложном формирању Међународне комисије за истрагу убиства и киднаповања новинара на Косову од 1998. до 2005. године.

17. октобар 2021. године

СУОЧЕНИ са трагичном чињеницом да више од две деценије нико није одговарао за 19 од укупно 20 убиства, киднаповања и нестанка српских и албанских новинара и медијских радника и екипе немачког магазина Штерн, почињених између 1998. и 2005. године на Косову (једно убиство је решено пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ)).

Забринута констатујући да ниједна радња није предузета како би се злочинци привели правди ни након Резолуције Скупштине Европске федерације новинара донете маја 2018. године којом се тражи брза и ефикасна истрага ових злочина;

Узнемирени што ефикасних истрага није било ни након што су информације о овим злочинима укључене на Платформу Савета Европе за заштиту новинарства и безбедност новинара августа 2018. године;

Узимајући у обзир да је и децембра 2018. године Министарски савет ОЕБС-а усвојио Декларацију којим позива на јавно и недвосмислено осуђивање напада и насиља над новинарима и предузимање делотворних мера како би се окончала некажњивост злочина над новинарима;

Подсећајући да резолуције Савета безбедности Уједињених нација бр. 1738 из 2006. и бр. 2222 из 2015. осуђују насиље и злоупотребе почињене над новинарима и медијским радницима у ситуацијама оружаних сукоба, наглашавајући међународне обавезе да се стане на пут некажњивости и процесуирају одговорни за ова озбиљна кршења међународног хуманитарног права;

Подвлачећи да Резолуција Савета безбедности Уједињених нација бр. 1738 из 2006. године посебно подсећа потписнице Женевске конвенције да имају обавезу да траже и суде особе за које се тврди да су починиле или су наредиле извршење тешког кршења ових конвенција;

Истичући да Резолуција Савета безбедности Уједињених нација бр. 2222 из 2015. године поново потврђује да стране у оружаном сукобу носе примарну одговорност да предузму све могуће кораке како би осигурале заштиту и оних „који остварују своје право на слободу изражавања тражећи, примајући и ширећи информације на различите начине“, у складу са чланом 19 Међународног пакта о грађанским и политичким правима, и даље наглашава обавезу чланица да спроведу непристрасне, независне и ефикасне

истраге и да починиоце таквих злочина приведу правди;

Констатујући да је владавина права и истрага убиства, киднаповања и нестанка новинара и медијских радника била у директној надлежности мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК) која је имала извршну власт од 1999. до 2008. године;

Свесни да је од 2008. године извршна власт владавине права и самим тим и одговорност за истрагу и процесуирање ових злочина прешла у руке мисије Европске Уније (Еулес) и да такође није довела до расветљавања ових злочина;

Имајући у виду да је борба против некажњивости злочина над новинарима и медијским радницима кључна и суштински важна за задовољење правде, али и неопходност за даљу заштиту медијских професионалаца, као и да је привођење правди одговорних за те злочине кључни елемент у спречавању будућих напада,

Скупштина Европске федерације новинара подсећа на ове чињенице и тражи:

1. У најкраћем могућем року формирање међународне експертске Комисије која би истражила убиства, киднаповања и нестанке новинара и

медијских радника на Косову у периоду од 1998. до 2005. године:

– нестанак новинара Исмаиља Бербаговција 23. јула, 1998. године, када отишао на новинарски задатак;

– нестанак Ђуре Славуја и Ранка Перенића, новинарске екипе Радио Приштине, на новинарском задатку 21. августа 1998. код Велике Хоче;

– киднаповање новинара Небојше Радошевића и фотографа Владимира Добричића, на радном задатку 18. октобра 1998. године код Приштине;

– убиство новинара Африма Малићија, 2. децембра 1998. године у Приштини;

– убиство новинара и шефа Косовског информативног центра (КИЦ) Енвера Маљокуа 11. јануара 1999. године у Приштини;

– нестанак Љубомира Кнежевића, 6. маја 1999. у Вучитрну, дописника српског националног дневника „Политика“ и новинара „Јединства“ из Приштине;

– убиство двојице новинара „Штерна“, Габријела Гринера, Фолкера Кремера и преводиоца Сеноља Аљита, 13. јуна 1999. године код Призрена;

– убиство Александра Симовића Симе, новинара Медија екшн интернешнела, 21. августа 1999. године у Приштини;

– убиство Криста Гегаја, уредника у РТВ Приштина, 12. септембра 1999. године у Истоку;

– убиство Момира Стокуће, фоторепортера, 21. септембра 1999. године у Приштини;

– нестанак Марјана Мелонашија, 9. септембра 2000. године у Приштини, новинара српске редакције Радио Косова;

– убиство Шефкија Попова, 10. септембра 2000. године у Вучитрну, новинара „Рилинђе“;

– убиство Џемаиља Мустафе, 23. новембра 2000. године у Приштини, новинара листа „Бота сот“;

– убиство Бекима Кастратија, 19. октобра 2001. године код Приштине, новинара листа „Бота сот“;

– убиство Бардуља Ајетија, новинара и кolumnисте листа „Бота сот“, на кога је извршен атентат 3. јуна 2005. године код Ѓњилана, а преминуо је 25. јуна 2005. године;

2. Да у се у рад међународне Комисије за истраживање убиства, киднаповања и нестанка новинара и медијских радника на Косову у периоду од 1998. до 2005. године, укључе експерти у овој области, представници међународних мисија које су у помнуту периоду били стубови владавине права на Косову (УНМИК и ЕУЛЕКС), као и представници тужилаштва Београда и Приштине.

3. Да се представници Управног одбора ЕФЈ-а, у сарадњи са својим чланицама, активно ангажују на подизању свести и обавештавању јавности о 19 нерешених злочина убиства, киднаповања и нестанка новинара и медијских радника на Косову у периоду од 1998. до 2005. године, као и да се активно ангажују на стварању услова за формирање међународне Комисије за истраживање ових злочина.

4. Да тужиоци из Београда и Приштине сарађују директно или уз посредовање партнера од поверења обе стране, на истрази убиства, киднаповања и нестанка новинара и медијских радника на Косову у периоду од 1998. до 2005. године, као и да редовно обавештавају јавност о напретку на том пољу.

5. Да Специјални суд за ратне злочине на Косову својим мандатом обавезно обухвати и случајеве убијених и несталих новинара и медијских радника;

6. Да Уједињене нације спроведу закључке Саветодавне комисије Уједињених нација за људска права (ХРАП) објављене у периоду од 2010.

до 2016. године, а у којима ХРАП констатује кршења Европске конвенције о људским правима у раду УНМИК-а, тражи решавање случајева убиства, киднаповања и нестанка новинара и медијских радника у периоду када је за истрагу злочина био одговоран УНМИК и позива мисију УН да јавно призна одговорност за пропуст да спроведе ефикасне истраге злочина током свог извршног мандата и одговорности;

7. Да Уједињене нације омогуће обештећење породицама жртава, као и да о томе обавесте јавност.

8. Да мисија ЕУЛЕКС и Савет министара ЕУ, под чијим окриљем је мандат ЕУЛЕХ-а, има обавезу да јавно саопште због чега у извршном мандату ЕУЛЕКС-а владавине права на Косову нису спроведене ефикасне истраге убиства, киднаповања и нестанка новинара и медијских радника, почињених у периоду од 1998. до 2005. године, као и да Савет министара ЕУ истражи и установи да ли током извршног мандата за истрагу ових злочина, ЕУЛЕКС починио кршење Европске конвенције о људским правима.

9. Да ЕУ која је преузела обавезу да поступа у складу са међународним резолуцијама, у потпуности поштује ове резолуције и допринесе истрагама убијених, киднапованих и несталих новинара и медијских радника на Косову, као и да о предузетим корацима обавести јавност.

Скупштина позива Управни одбор ЕФЈ-а да у сарадњи са другим организацијама, удружењима, Саветом Европе, Уједињеним нацијама и ОЕБС-ом и другим међународним телима редовно прати истраге ових убиства, киднаповања и нестанка и да о томе обавештава јавност.

СНАЖНУ ПОРУКУ И ЗАХТЕВ ОНИМА ОД ЧИЈЕ ВОЉЕ ЗАВИСИ БРЖЕ
САЗНАВАЊЕ ИСТИНЕ О НЕСТАЛИМА, СРПСКЕ И АЛБАНСКЕ ПОРОДИЦЕ
НЕСТАЛИХ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ, УПУТИЛЕ СУ СА ОКРУГЛОГ СТОЛА
ОДРЖАНОГ У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

ОТВОРИТЕ АРХИВЕ, РАЗМЕНИТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ, ПРОНАЂИТЕ НАШЕ НЕСТАЛЕ

15/16. октобар 2021. године

УДРУЖЕЊЕ ПОРОДИЦА косметских страдалника је, у сарадњи са Ресурсним центром за нестала лица у Приштини, а уз подршку Програма Уједињених нација за развој (УНДП) у Србији - у оквиру подршке потрази за несталим лицима и Међународне Комисије за нестала лица (ИЦМП), организовало округли сто: „Отворите архиве, размените информације, пронађите наше нестале“. Овај округли сто је одржан у Врњачкој Бањи 15. и 16. октобра 2021. Године.

Годинама већ, и кроз заједничке активности, траје борба и настојање дела српских и албанских породица несталих на Косову и Метохији да подстакну званичнике у Приштини и у Београду, као и све међународне и домаће институције и организације које се питањима несталих баве, да се озбиљно и одговорно посвете проналажењу свих 1630 особа, чија се имена већ двадесет две године налазе на интегрисаној листи несталих лица. Нити се зна да ли су живи, нити им се гробови знају... Њиховим најближим сродницима, потребна је помоћ и подршка надлежних органа, институција и организација које би коначно, морале и могле знатно више учинити да се, пре свега, питање несталих деполитизује и врати у хуманитарне оквире. И тек тада ће се, уверени су они који већ трећу деценију

чекају вести о својима који су присилно одведени, значајно повећати број претрага означених локација, ексхумација и идентификација лица која се и даље воде као нестала.

На округлом столу, тридесеторо представника српских и албанских породица несталих, по ко зна који пут су затражили одговоре на питања зашто се не убрза процес разоткривања истине о свим несталима на Космету и захтевали од одговорних да прекину њихову агонију која предуго траје.

Након поздравних речи Наташе Шћепановић, председнице Удружења породица несталих „Косметски страдалници“, Бајрама Ђеркића, извршног директора Ресурсног центра за нестала лица у Приштини који је и председник Удружења „Глас родитеља“ у Косовској Митровици и Ивана Јовановића, руководиоца пројекта подршке трагању за несталим лицима и транзиционој правди УНДП, отпочела је широка и конструктивна расправа. Претходиле су презентације и излагања Вељка Одаловића, шефа Београдске делегације у Радној групи за нестала лица на Косову*, Метју Холидеја, шефа Одељења за Западни Балкан Међународне комисије за нестале особе, Мартине Фава Регионалне координаторке за питања несталих лица МКЦК, председавајуће Радне групе Београд - При-

штина за нестала лица у вези са догађајима на територији Косова*. У дискусији су учествовали готово сви присутни представници српских и албанских породица несталих. Ипак, остали су ускраћени за одговоре на бројна питања која су желели да поставе шефу Приштинске делегације у Радној групи за нестала лица Београд-Приштина. Иако уредно позван, позиву да учествује на овом округлом столу, није се одазвао Андин Хоти.

Драгоцени допринос дводневним разговорима који би требало да допринесу бржем проналажењу свих несталих, дали су сви они који су се позиву организатора, одазвали. То су представници амбасада Велике Британије у Србији и на Косову*, Међународне Комисије за нестала лица у Приштини, Делегација Међународног комитета Црвеног крста у Београду и Приштини, Канцеларије за Косово и Метохију Владе Србије.

Усвојени су усаглашени закључци и препоруке, које ће Удружење породица косметских страдалника и Ресурсни центар за нестала лица проследити свим институцијама и организацијама које се питањима несталих баве, како би међусобно израдили механизам за брже разоткривање судбина свих несталих пре, за време и након оружаног сукоба на Косову и Метохији.

Заједнички закључци и препоруке

Представници српских и албанских породица несталих лица, на округлом столу „Отворите архиве, размените информације, пронађите нестале“, одржаном 15. и 16. октобра 2021, у Врњачкој Бањи, уз подршку Програма УН за развој (УНДП) и Међународне комисије за нестала лица (ИЦМП) усагласили су и поновили заједничке закључке и препоруке, које ће проследити званичницима и институцијама у Београду и Приштини, захтевајући да се процес проналажења свих несталих убрза.

1. Захтевамо од представника надлежних домаћих институција да значајно појачају политичку вољу и напоре у разрешавању судбина несталих, укључујући и међусобну сарадњу кроз механизам Радне групе за нестала лица Београд – Приштина као и кроз механизам регионалне Групе за нестала лица у оквиру Берлинског процеса.
2. Захтевамо да домаће институције отворе све сопствене архиве у складу са Заједничком декларацијом о несталим особама са Лондонског самита о Западном Балкану из 2018. и другим потписаним документима.
3. Тражимо да надлежне институције ојачају своје стручне и техничке капацитете, као и да за то имају неопходна буџетска средства на располагању.
4. Породице заједнички позивају регионалну Групу за нестала лица, а по-

себно надлежне домаће институције, да се споразумеју о објављивању Регионалне базе података несталих лица.

5. Породице заједнички наглашавају да решавање питања несталих не сме бити политизовано, да процес сазнавања истине предуго траје и да сви они имају право да знају и подједнако право на брже решавање судбина свих несталих. Институције које се питањима несталих баве, имају подједнако обавезу да учине све што је у њиховим надлежностима да ова права породица испуне.
6. С обзиром да је питање несталих део бриселског дијалога, породице несталих морају бити укључене, или барем редовно информисане о договорима који се током бриселског дијалога постигну и мерама које ће бити предузете у циљу разрешавања судбине несталих.
7. Породице траже од домаћих институција да пронађу механизме који би омогућили сарадњу између надлежних тужилаштва. Такође позивају надлежна тужилаштва да редовно информишу чланове породица несталих о свом раду који се тиче трагања за несталима, као и да учествују у будућим заједничким састанцима и скуповима породица несталих.
8. Позивамо државе које су имале своје контингенте у саставу КФОР-а и осталим међународним мисијама, као и међународне организације које су биле присутне на терену, да без одлагања одговоре на захтеве домаћих

институција и МКЦК за документацијом из својих архива која би могла да помогне утврђивању судбина несталих.

9. Присутни чланови породица несталих изражавају спремност да, у координацији са надлежним домаћим и међународним институцијама, у случајевима када за тим постоји потреба, комуницирају са члановима породица из својих средина које нису до сада дале своје узорке крви за ДНК методу, као и оне који су идентификовале своје чланове породица класичном методом, да дају узорке крви.
10. Чланови породица несталих су и овом приликом нагласили да им је истоветна и заједничка бол и патња кроз које већ трећу деценију пролазе у трагању за својим најрођењима. Нагласили су неопходност и предности заједничког деловања и заједничких порука српских и албанских породица несталих, посебно према званичницима и институцијама.
11. Учесници су потврдили своју иницијативу о изградњи, у Београду, споменика свим несталим лицима.
12. Истакнута је потреба о даљем одржавању оваквих заједничких скупова и за даљом подршком Међународне комисије за нестала лица, УНДП, Међународног комитета Црвеног крста, и других партнера.

Припремила Гордана Ђукановић

У ОРГАНИЗАЦИЈИ ИЦМП-А ОД 16. И 17. СЕПТЕМБРА 2021. ГОДИНЕ ОРГАНИЗОВАНА ЈЕ РАДИОНИЦА. НА РАДИОНИЦИ СУ УЧЕСТВОВАЛИ ПРЕДСТАВНИЦИ УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА РЕГИСТРОВАНИХ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Радионица,,Планирање јавног заговарања и лобирања за чланове породица несталих особа”

17. октобар 2021. године

ЖИВОТНА ПРИЧА И НАЧИНИ ПРИЧАЊА НАШИХ ПРИЧА (ПСИХОЛОШКИ ОКВИР)

1. Свако од нас носи своју животну причу. Неке приче су лакше, неке теже. Не знамо зашто је то тако.

Људска судбина наставља да тече. Волимо да слушамо лепе приче. Али волимо да слушамо и тужне или страшне приче, јер су и оне део нашег живота – могу да препознам, да кажем из душе, тако је, ово знам, познајем бол, агонију, бригу, страх. Не тако можда као ти, али познајем. Приче нам омогућавају да се видимо, да се повежемо, да будемо мање сами.

2. Ми сви причамо своје приче на свој начин. Нико не треба да мења начин на који причамо своје животне приче. Али ако дозволимо да нека знања из уметности причања прича допру до нас (*арти оф сторителлинга*) она нам могу помоћи да причу обогатимо, да јој додамо ствари, да видимо њену вредност у ширем контексту.

3. Траума (ма која врста трауме) се не лечи – нема исцељења, има само ходања даље. Оно што су разни аутори који су проучавали трауму открили јесте да траума отвара, као свој контрарпункт, неко поље спиритуалности,

духовности које нам је у нормалним околностима недоступно. То није дар или надокнада, то је само чињеница која може помоћи и вама и другима да носе тешка искуства. Ми смо бића смисла – причамо приче да покушамо да ухватимо смисао живота.

4. Прича о несталим, убијеним, отетим људима је тешка прича. Она носи бол и она од нас тражи да се тражи правда, с једне стране, и да се тражи разумевање, емпатија, с друге. Када смо у присуству тешких прича које нису наше, обично се систем најосетљивијих људи (оних који су у сваком смислу најспремнији да помогну) затвара психолошки – јавља се страх, ужас и тело повлачи границу. Ово је нормалан психолошки процес и важно га је бити свестан. Тешку причу до детаља, а да тиме не буде дубоко узнемирен преко свих граница, може слушати само неко ко је прилично одсечен од своје људскости, а то дефинитивно нису савезници. Пошто су нам потребни савезници, важно је разумети како можемо да причамо тешку причу, а да успемо да пробудимо разумевање и конекцију, а не страх и блокаду код других.

5. Уметност (ма која уметност, филм, музика, књига) је често садржалац тешких прича. Она њима ништа не оду-

зима, само им даје оквир, „контејнер“ који омогућава да неке приче буду испричане, да нас дубоко дотакну, натерају да мислимо или нас натерају на акцију. Њихова сировост/суровост је ублажена креативношћу, живим људским духом, посудом која омогућава да нас не преплаве.

Наше најтеже приче могу да носе наши најближи људи – воле нас, дубоко су везани за нас. А некад чак ни они, не зато што су лоше особе, заправо често из супротних разлога, што не могу да нађу начин да и њих траума не потопи. Уколико наша прича постаје јавна прича, начин на који је причамо постаје страшно важан. Постоји много ћутања када се ради о трауматичним стварима (говорим о заједници) која често до особе која је преживела трауму стиже као суровост и недостатак подршке, а често је само страх и немоћ других људи да се приближе трауми, а да не потопе себе с једне стране или да не погоршају стање особи која пати, јер не знају шта треба да ураде или кажу.

6. Оно што је на људском нивоу важно разумети, јесте да у дељењу наших искустава, ми тражимо повезивање, емпатију. Утехе нема, осим што је просто бивање других ту који кажу „ту смо“ нека врста утехе, начин да се

кроз тешке ствари прође. Не треба нам сажаљење, а не треба ни охрабрење. Довољно је да неко буде ту и да буде спреман да каже ту сам, како могу да помогнем, ако могу, а ако не могу ништа, наставићу да будем ту.

7. Уметност причања приче се зато и зове уметност причања приче. Често се заљепимо за део садржаја (углавном за трауматични доживљај) и избришемо остатак приче – а важно је да чујемо целу причу. Ако причамо о несталој особи, осим трауме која се десила, она је постојала као биће које нешто воли, чини, доприноси, мрзи. Оквир из ког крећем да причам може бити веома различит. Позивам вас да покушате да испричате причу на начин који је за вас богат. Смех и сузе често иду заједно, не плашите се лепих момената. А ни страшних. Али запамтите да систем (психолошки) има границе и да ако прича није у најинтимнијем кругу оних који нас воле и који заиста могу и треба да чују све детаље који су нама важни, за заједницу је важно да тешке моменте испричамо тако да не блокирамо срца/систем, већ да им омогућимо да разумеју бол, али да остану ту, уз нас. Твоја прича о губитку оца на пример може бити твоја, али ако јој се да форма, помогне јој се да живи, онда је то прича свих нас, прича о оцу који се воли и прича о губитку, то сви познајемо. Ваше емоције које носите су кључни фактор који може да помери заједницу у сваком смислу да дела у вашем интересу, да вам помогне – али у исто време могу бити највећа препрека. Важно је да емоцијама омогућимо да буду добит, а не препрека.

8. Како бисте испричали/написали причу о животу и смрти-нестанку ваше нестале особе? Од почетка до краја. Како бисте испричали сопствену животну причу, дакле причу о себи, на херојски начин, уз све успоне и падове? Ако нацртате животну линију од рођења до сада и упишете 20 кључних момената у вашем животу, који би то моменти били? Шта су били светли моменти, а шта тешки?

9. Ако сте неко ко се прикључио организацијама и породицама које траже своје нестале, а нисте директно члан породице, како и зашто сте дошли овде? Како је изгледала ваша животна прича? Испричајте ове приче неком или их запишите.

10. Важно је разумети зашто твоја прича (о ма чему) јесте с једне стране врло лична, само твоја, а с друге стране није само твоја прича, тиће се свих.

11. Ако друштво посматрамо као један организам (а он то јесте, као једно

посебно биће) шта би нестали људи били у том бићу? Поља која се не виде, мрачне потиснуте ствари. Кад се ствари скривају, потискују, не решавају, човек се разбојева. На исти начин, ово је болест друштва где се на невероватне начине може преливати отров у разне друге сегменте друштва уколико се проблем не уважи, увиди, излечи. Ово је системски приступ. Постоји низ истраживања о трансгенерацијском преношењу траума, тј. ако се траума на неки начин не разреши, оне настављају да се понављају. Дакле прича о несталим се тиче сваке особе која је члан друштва, тиче се његове деце такође, на најдиректнији могући начин.

12. На личном нивоу, лични приступ, наша реакција на тешке приче других јесте прича о човечности, солидарности и љубави – свима нам је блиско да неког или нешто волимо, да имамо снове, да нешто губимо – као што смо видели горе, то је људска судбина. Не можемо је избећи, али можемо да се држимо за руке и да будемо мање сами. Ми смо међузависни и ово је позив на солидарност и емпатију, јер свакоме (али свакоме) у неком моменту живота може да се догоди пад, а кад паднемо једино нам други људи могу пружити утеху и помоћ да устанемо.

13. Људска права су настала из наших потреба и покушаја да животе живимо достојанствено и да имамо уређене заједнице. Важна су за све нас. Ово је прича о људским правима такође, дакле има и правни аспект, појам правде и заштите.

Ћеркинај: Злочинац је злочинац, без обзира на име и презиме

18. новембар 2021. године

ПРОЦЕСОМ против Саљиха Мустафе практично су почели судски поступци пред Специјализованим већима у Хагу и изјаве су дале и прве жртве, а у Ресурсном центру за нестала лица на Косову кажу да је питање евентуалног укључивања жртава у процес пред Специјалним судом у Хагу тешка тема за породице несталих, преноси РТВ Пулс.

Један од координатора тог центра Бајрам Ћеркинај каже да је приоритет истраживање судбине несталих, без обзира на политичке околности и односе.

“По мени, политика која се тиче несталих

лица је стапирала”, каже Ћеркинај.

Негован Маврић из Ресурсног центра каже да је питање евентуалног укључивања жртава у процес пред Специјалним судом у Хагу тешка тема за породице несталих. С друге стране, чињеница је да у јавности постоји одређени осећај нејавности и неопредељености у објективности и професионалности процеса пред Специјалним судом.

“Сада, после 20 година изаћи пред суд и сведочити није лако. Знамо како су неки сведоци завршили и ту нема дилеме и наравно да постоји страх међу људима”,

каже Маврић коментаришући учешће жртава у процесу и и могућност њихове активне улоге у суђењу која им је загарантована правилима суда.

У раду удружења која окупља породице несталих лица нема места за политику, наглашава Ћеркинај и позива медије да помогну у откривању судбине несталих.

“То је тема која би требало да се у медијима појављује чешће него до сада, барем једном месечно, поготово да се чује глас Ресурсног центра који окупља сва лица, без обзира на то да ли је реч о Србима, Албанцима, Ашкалијама, Турцима. На то нисмо гледали ни на почетку нашег рада, не гледамо ни данас”, каже Ћеркинај.

Негован Маврић наглашава да ратником није добро донео.

“Нису сви људи одговорни за оно што се збивало, али треба да знају”, каже Маврић.

Са њим се сагласио и Бајрам Ћеркинај. “Злочинац је злочинац. Нека има име како хоће, али за нас је злочинац”, закључује Ћеркинај.

Извор: www.kosovo-online.com

ОСКРНАВЉЕН СПОМЕНИК КИДНАПОВАНИМ И УБИЈЕНИМ СРБИМА У ВЕЛИКОЈ ХОЧИ 14. НОВЕМБАР 2021.

Споменник убијеним и киднапованим Србима са територије општине Ораховца, смештен на улазу у Велику Хочу, нашао се поново на мети вандала, јавља Косово онлајн. Негован Маврић из Ресурсног центра за нестала лица потврдио је да је на споменику поломљен крст и уништена српска тробојка, као и јарбол на којем је стајала. Испричао је да је јутрос, када је пролазио путем ка Ораховцу, видео да је споменик оскрнављен, односно да је сломљен крст, а да је потом приметио да је и српска заставица уништена, као и јарбол на којем је стајала изнад самог споменика.

“Верујем да се то десило јутрос или ноћас, јер је ових дана прометан тај део пута у близини споменика, а данас је и други круг избора за градоначелника оближњег Ораховца, па верујем да би неко видео да се то раније десило”, рекао је Маврић.

Додао је да ово није први пут да је споменик на којем се налазе имена 84 невино убијених и киднапованих Срба на удару вандала. “До сада је пет пута уништена српска заставица, а два пута је сломљен крст”, рекао је Маврић.

КАНЦЕЛАРИЈА: СКРНАВЉЕЊЕ АКТ БЕЗУМЉА АЛБАНСКИХ ЕКСТРЕМИСТА
Скрнављење споменика убијеним и киднапованим Србима са територије општине Ораховца представља незапамћен акт насиља и безумља албанских екстремиста који нису давали мира ни живим Србима, а сада се иживљавају и над њиховим споменицима и гробовима, саопштено је вечерас Канцеларије за Косово и Метохију Владе Србије.

Поново срушена спомен плоча код Велике Хоче, подигнута на месту отмице двојице новинара

3. децембар 2021. године

Поново је, осми пут у последњих девет година, срушена спомен плоча на месту отмице новинара Ђура Славуја и Ранка Перенића, у близини Велике Хоче у Метохији.

На срушеној плочи на српском и албанском пише: “Овде су 21. 8. 1998. године отете наше колеге новинари, Ђуро Славуј и Ранко Перенић—тражимо их”. Плочу је подигло Удружење новинара Србије са својим огранком на Косову и Метохији.

Председник Удружења новинара Србије (УНС) Живојин Ракочевић и председник УНС-овог огранка на Косову Бу-

димир Ничић са групом новинара обишли су место где је данас срушена плоча отетим новинарима.

Ничић је поручио да ће УНС наставити да обнавља и поставља плочу, али је додао да је рушење плоче косовског друштва, пре свега косовских лидера који до сада, како је навео, нису јавно осудили рушење плоче.

“Ово је пораз и међународне заједнице на Косову која благо реагује на рушење”, рекао је Ничић.

Он је потврдио да ће УНС убрзо поново поставити плочу и позвао полицију и над-

лежне органе да открију починиоца, као и да га строже казне у односу на прошли пут.

Председник УНС-а Живојин Ракочевић рекао је да косовско друштво није у стању да се суочи са злочинима и основним слободама које гласе: “дајте да знамо шта се десило Славују, Перенићу. Дајте да знамо шта се десило са 17 колега Албанаца, Срба, странаца који су овде страдали радећи овај посао”.

Новинарска екипа Радио Приштине, Ђуро Славуј и Ранко Перенић, нестали су 21. августа 1998. године када су кренули ка манастиру Свети Врачи у Зочишту да уради прилог о повратку отетих монаха.

Према подацима добијеним од њихових породица, последњи пут су виђени у Великој Хочи, у преподневним сатима. Грешком су кренули ка Ораховцу, који је у то време био под контролом ОВК.

За вишеструко рушење плоче отетим новинарима полиција је само једанпут пронашла починиоца. Шабан Бериша (47) условно је кажњен на три месеца затвора и 200 евра новчане казне за рушење плоче.

Извор: www.euronews.rs

нашли за сходно да изађу на увиђај. То довољно говори о опструкцији приштинских власти и неспремности да се злочини над Србима и њиховим светињама адекватно процесуирају, додају из Канцеларије за КиМ. Ово није први пут да се спомен обележје страдалих Срба у Хочи налази на мети безумника, наводи се у саопштењу и подсећа да је у фебруару ове године оскрнављен и споменик српским жртвама у Гораждевцу. “Ова дешавања показују јасан и недвосмислен однос Приштине и албанских политичара према Србима и њиховом страдању и палим

жртвама. Ова спомен обележја морала би бити места највећег пијетета и поштовања, а не места на којима ће се екстремисти иживљавати у свом мрзитељском пиру”, наводи се у саопштењу. Канцеларија за Косово и Метохију поново ће, како се додаје, помоћи да се ово место највећег страдања наших сународника достојно обележи и санира настала штета, али ће захтевати и од свих инстанци, од међународних мисија, као и од званичника ЕУ да се починиоци овог и сличних недела најстроже санкционишу.

Извор: www.rtv.rs

Година без закона о присилним нестаницима

6. децембар 2021. године

Почетком прошлог месеца председник Републике Србије, Александар Вучић, изјавио је да је питање проналаска присилно несталих лица „кључно хуманитарно питање и питање цивилизацијског односа према људима“

ПОЧЕТКОМ ПРОШЛОГ МЕСЕЦА председник Републике Србије, Александар Вучић, изјавио је да је питање проналаска присилно несталих лица „кључно хуманитарно питање и питање цивилизацијског односа према људима“.

Тиме је показао да схвата суштину проблема. Што је за похвалу. Истовремено је изјавио да су резултати око решавања питања несталих „мршави“, уз апологију „колико год да смо се трудили и покушавали“. Нисмо видели да је неко смењен због жгољавих резултата или због подебелих покушаја и пуначког труда. А породицама жртава много значи тај труд и посебно покушаји. Без исхода.

Исти повелик труд и незграпан покушај видимо и на примеру израде нацрта Закона о несталим људима. Најављиван је за септембар, а предвиђали су да би у скупштинску процедуру на гласање ушао до краја 2021. године. Овим се показало да Радна група за писање нацрта Закона о присилно несталим људима нема, као што се тврдило, „озбиљан и темељан приступ“ изради овог документа. А нема ни одговорности, на шта смо се навикли. Танкоструктури ефекти, као што некад неко рече.

Република Босна и Херцеговина је Закон о несталим лицима усвојила 2004. године. Правници тврде да је овај закон пример који треба применити у Републици Србији. Косово је 2011. године усвојило Закон о несталим лицима. И Република Хрватска има Закон о особама несталим „у Домовинском рату“. Он је усвојен 2019. године. Вишедеценијско немање Закона о при-

силним нестаницима у Републици Србији је доказ неправедног односа државе и друштва према жртвама и њиховим најмилијим.

Када се изради нацрт Закона о присилно несталим људима, очекује нас јавна расправа, а након тога посебна расправа пред одбором Народне скупштине Републике Србије који се бави овом проблематиком.

Закон неће подстакнути процес проналажења присилно несталих лица, како је најављивано, јер то не зависи од закона него од политичке воље. А ње нема. Самим тим, он неће подстакнути надлежне да кажњавају одговорне за присилне нестанке. Он ће потанко уредити права присилно несталих лица и њихових породица, која се деценијама позамашно крше, али је право питање да ли ће се одредбе закона сувољаво примењивати.

Вероватно ће пружити некакву оскудну репарацију породицама жртава, али се тиме неће повратити достојанство жртвама нити њиховим породицама. Једно је сигурно. Закон ће бити донет пред изборе, односно има пропагандну сврху, а што сам јавно и тврдио јула месеца о. г. На тај начин се шаље порука јавности да је проблем присилно несталих људи и даље политички, а не хуманитарни.

Аутор је историчар
Извор: www.danas.rs

ОКРУГЛИ СТО Права породица на истину и правду

10. децембар 2021. године

Припремила Секретар Удружења Олија Божанић

10. ДЕЦЕМБРА 2021. године одржан је сатанак Округлог стола од 11:00 до 13:00 часова у хотелу „Мажестик“, ул. Обилићев венац 28, Стари Град, Београд, у организацији Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, уз финансијску подршку Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, Владе Уједињеног Краљевства и УНДП-а.

Медијатор скупа секретар Удружења Олија Божанић указивала је на важност учесника скупа који су својим излагањем допринели убрзавању процеса у остваривању права на истину и правду породица насилно отетих лица на Косову и Метохији.

Састанку су присуствовали представници: Доц. др. Душко Челић, Председник координације српских удружења породица несталих, заробљених и убијених лица са простора бивше Југославије, Јелена Лалатовић, помоћник министра за рад, запошљавање бораца и социјална питања, Комисије за нестала лица Владе Републике Србије: Вељко Одаловић Председник Комисије и шеф Радне групе за нестала лица београдске делегације, чланови Стручне службе комисије др. Љиљана Крстић, Весна Бошковић, члан аналитичког и оперативног тима Подгрупе за нестала лица, Снежана Станојевић, главни Тужилац за ратне злочине, Игор По-

повић, в.д. Помоћника Директора Канцеларије за Косово и Метохију, проф.др. Сузана Матејић члан Београдске делегације Радне групе за нестала лица у вези са догађајима на територији Косова – експерт за судску медицину и форензику и члан Стручне службе Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, Др Милица Колаковић Бојовић, потпредседница Комитета Уједињених нација за присилне нестанке Нихад Бранковић Координатор за односе са Владама Западног Балкана ИЦМП-а, Биљана Здравковић, шеф МКЦК одељења за заштиту и заменик Координатора за нестале, Невенка Богдановић, Секретар Црвеног крста Крагујевац и члан УО ЦКРС, Милица Бјелобаба, сарадник у служби тражења, чланови Извршног одбора Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, Верица Томановић, Олија Божанић, Душко Челић, Златибор Љушић, Горан Кнежевић, Славиша Вуксановић, Слободан Трифуновић, Бранкица Антић, координатор канцеларије у Краљеву, Јелена Аџанчић, члан Удружења, Силвана Маринковић, координатор канцеларије у Грачаници, Гордана Ристић, координатор канцеларије у Нишу, Слободанка Цветковић, члан Удружења, Марко Цветковић, члан Удружења, члан Удружења, Чланови

И ЛАЈЧАК ЈЕ АДРЕСА
ЗА ПОРОДИЦЕ
10. ДЕЦЕМБАР 2021.

Председник Комисије Владе Србије за нестала лица Вељко Одаловић предложио је данас да се породице Срба и Албанаца, које траже тела својих несталих чланова породица после сукоба 1999. године, обрате специјалном изасланику Европске уније за дијалог Мирославу Лајчаку како би се добила додатна подршка за процес потраге за несталим особама.

Одаловић је ФоНету, после округлог стола у организацији Удружења несталих и киднапованих на Косову, предложио такав потез породицама на обе стране, јер мисли да се са тог места могу извршити „позитивни притисци“ одбора. Овај процес је, нажалост, стао јер Приштина упорно не одговара на наше захтеве, не поступа по договореним обавезама, које смо усагласили управо у том Бриселу, истакао је Одаловић.

Брисел је преузео ту важну одговорност и терет да у агенду, поред свих тема, стави и питање несталих особа.

Ми немамо у овом тренутку ништа што смо договорили, а да нисмо урадили, а у Приштини су на десетине наших захтева за локацијама и претрагама на тим локацијама, предочио је Одаловић.

Верица Томановић испред Удружења несталих и киднапованих лица изјавила је да је решавање судбине несталих и киднапованих пре свега цивилизацијско и хуманитарно питање и да су они инсистирали да и албанске породице буду са њима на данашњем скупу. Они нису дошли, а званичан одговор нисмо добили. Сматрам да је то недопустиво у овој ситуацији и инсистирамо на томе да наше породице буду све заједно у решавању заједничког проблема, истакла је Томановић.

Надзорног одбора Удружења: Игор Тодоровски и Срђан Марушић и Милосав Стојковић, председник Удружења „Центар заштите жртава рата“. **ВЕРИЦА ТОМАНОВИЋ**, председница Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији замолила је да минутом ћутања одају почаст свим жртвама на Косову и Метохији.

Она је истакла да је проблем несталих лица искључиво хуманитарни и да га тако треба третирати. „То је цивилизацијско и хуманитарно питање које мора бити приоритет у преговорима Београд и Приштине и нико нема право да нам ускраћује истину ма каква она била“.

У складу са потписаном Декларацијом у Лондону 2018. године која обавезује државе региона да убрза проналажење несталих лица тражимо:

- Примарну одговорност државне власти у брзом решавању судбина несталих
- Поштовање достојанства жртава
- Права преживелих чланова породица

- Спровођење кривично-правног поступка против починилаца злочина

- Спровођење закључака Саветодавне комисије УН за људска права (ХРАП) у којима ХРАП констатује кршење Европске конвенције о људским правима у раду УНМИК-а и ЕУЛЕКС-а и јавно признање одговорности за пропуст да спроведе ефикасне истраге злочина током свог извршног мандата.

- Да УН омогуће обештећење жртвама

- До данас нисмо сазнали податке о ЕУЛЕКС-овим истрагама у Албанији и жртвама трговине органима

ДОЦ. ДР. ДУШКО ЧЕЛИЋ, Председник координације српских удружења породица несталих, заробљених и убијених лица са простора бивше Југославије, поздравио је присутне и захвалио за учешћу на састанку. Разочарење у поштовању права породица српских жртава у региону образложио је у свом излагању. Породице српских жртава су током протеклих година доживеле дискриминацију у остваривању права на

истину, правду, репарацију и меморијализацију.

Укључен је у раду Радне групе за доношење Закона о несталим лицима Републике Србије који је у завршној фази. Приложио је предлоге породица жртава у садржају документа Закона о несталим лицима. Очекује од надлежног министарства да ће захтеви породица несталих лица бити уважени.

На захтев за пријем делегације Координације српских удружења поводом Међународног дана људских права, стигао је мејлом позитивни одговор кабинета Председника Републике Србије Александра Вучића да ће у наредној недељи Председник Републике Србије Александар Вучић примити представнике Координације.

ЈЕЛЕНА ЛАЛАТОВИЋ, помоћница министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, поздравила је присутне у име др. Кисић Тепавчевић и захвалила на позиву за учешће на Округлом столу. Као члан Радне групе за доношење Закона о несталима присуствовала је на свих шест сстанака

који су одржани и дала свој допринос у изради садржаја документа.

Очекује да ће на пролеће након јавних дебата у већим градовима Србије: у Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу, Краљеву и Косовској Митровици бити предат на усвајање надлежним органима Републике Србије.

У изради Закона учествовали стручњаци домаћих институција и међународних организација и удружења породица несталих лица.

ВЕЉКО ОДАЛОВИЋ, председник Комисије за нестала лица Владе Србије истакао је да ситуација није добра. „Очекивали смо да ће процес тражења несталих лица добити пун замањ након Лондона 2018., када је потписана заједничка декларација о несталима, затим дијалога у Бриселу и Вашингтонског споразума где је питање несталих уврштено у важне тачке за стабилизацију ситуације“, навео је Одаловић.

Са жаљењем је констатовао да је крајње неодговорно понашање приштинских институција према том про-

блему довело је до његовог застоја.

Десетак локација на Косову и Метохији које је требало проверити, Приштина није реализовала захтеве београдске делегације Радне групе.

На све позиве, приштинска страна не одговара и игнорише захтеве за новим састанком.

Он додаје да је Приштина, на тај начин, зауставила и процес тражења косовских Албанаца.

Одаловић је поновио да је српска страна спремна да настави рад Радне групе за нестала лица у вези са сукобима на Косову.

Предложио је да представници удружења породица киднапованих и несталих Срба и Албанаца траже пријем делегације код Мирослава Лајчака који може да помогне у наставку дијалога на тему нестала лица на Косову и Метохији.

СНЕЖАНА СТАНОЈКОВИЋ изнела је информације о раду Тужилаштва у циљу убрзања процеса тражења несталих лица и остваривање правде за почињене злочине над Србима.

Нису у могућности да прикупе доказе о злочинима на терену Косова и Метохије. Успоставили су сарадњу са Специјализованим већима Специјалног суда за злочине ОВК са седиштем у Хагу.

Са Комисијом за нестала лица имају изузетно добру сарадњу. У току је измена и допуна Меморандума о сарадњи између Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије и Комисије за нестала лица Владе Републике Србије. Тужилаштво поседује податке за случајеве ко је киднаповао особе и ради на прикупљању информација и доказа ко је извршио убиства за сваки случај појединачно ради подизања оптужница.

Тужилаштво има контакте са сведоцима и жртвама. У Тужилаштву постоји служба за заштиту сведока. Немају директну сарадњу са Тужилашвом у Приштини.

ИГОР ПОПОВИЋ у име Канцеларије за Косово и Метохију поздравио присутне и захвалио организатору на позиву. Нагласио је да су на Косову и Метохији

кршена многа људска права, да су се најтежа кршења људских права десила са киднаповањима, отмицама, убиствима и трговином људским органима заробљених Срба и грађана осталих националности лојални држави Србији, од стране припадника ОВК-а. Канцеларија за Косово и Метохију је у протеклом периоду сарађивала са свим међународним мисијама које су имале мандат УНМИК, ЕУЛЕКС, сада сарађује са представницима Европске Уније. Нажалост све одлуке Саветодавне Комисије за људска права које је водио Марек Новицки нису уважене.

Укључена је у политичком дијалогу у Бриселу где је питање несталих дошло до највећег нивоа државе Србије на челу са Председником Републике Србије Александром Вучићем.

Република Србија ће пружити подршку за рад Специјалног суда за злочине ОВК-а са седиштем у Хагу. Канцеларија активно учествује у изради Закона о несталим лицима који је у завршној фази.

СУЗАНА МАТЕЈИЋ, је током излагања указала на важност учешћа и сарадње свих домаћих и међународних стручњака у процесу идентификације посмртних остатака након ексхумације из гробница. До сада рад стручњака је текао без опструкције политичких актера у оквиру потписаних протокола двеју делегација. Велику подршку добијају од стране МКЦК и ИЦМП-а. Извештаји стручњака након обдукције и експертизе су потребни да члановима породица и другим актерима саопштим узрок смрти.

Много очекује од међународних институција. Истина је у судској медицини. Забринуте јесмо. Наилазимо на много отпора али их превазилазимо. Идентификација је хуманитарни аспект, а судска медицина је медицина у служби права. Политички оквир је захтеван. Ми на политички оквир не можемо да утичемо. Спустили смо ниво

политике на ниво струке. Тренутно је актуелна мртвачница у Приштини. Не знамо још увек тачан број лица у мртвачници у Приштини.

ДР МИЛИЦА КОЛАКОВИЋ БОЈОВИЋ, потпредседница Комитета УН за присилне нестанке је на Округлом столу Удружења киднапованих и несталих на КиМ, говорила о раду на Закону о несталим лицима, истакавши да се на овом закону никада није радило тако добро. Србија је прва земља у свету која је водеће принципе на трагању за несталима уградила у закон о несталима.

НИХАД БРАНКОВИЋ, приоритет ИЦМП-а за наредни период је рад на идентификацији посмртних остатака у мртвачници у Приштини, други приоритет је трагање за информацијама о новим локацијама гробница на терну. Укључени су форензичари у тиму за рад на идентификацији посмртних остатака. Урађена је провера ископавањем локације Дрен. ИЦМП ради на усаглашавању података о несталим лицима у Регионалној бази који се у већини случајева подударјају. ИЦМП је организовао јако продуктиван састанак у Подгорици са представницима владиних тела у региону Западног Балкана. Састанак Групе за нестала лица одржан је 07.12. 2021. године у Сарајеву са циљем да се процес тражења несталих убрза.

БИЉАНА ЗДРАВКОВИЋ, је у свом излагању изнела информације о њиховом раду. МКЦК је укључио 4 истраживача, на претрази архива Међународног механизма у Хагу, НАТО-а, ОЕБС-а, КФОР-а, УНМИКА, Високог представника у БиХ, Лекари без граница и свих држава које су имале своје војне контингенте на Косову и Метохији након потписивања Резолуције СБУН јуна 1999. године. МКЦК ради на томе да се политичка препрека превазиђе и да се настави рад Радне групе. Билате-

рални дијалог се мора наставити, јер сарадња је једино средство за постизање резултата.

Упознала присутне да је МКЦК урадио пилот пројекат у Крагујевцу уз подршку Црвеног крста Србије у пружању психосоцијалне подршке породицама несталих лица које живе на подручју Републике Србије. Наставиће рад у наредном периоду са породицама у Краљеву и Београду.

Циљ пројекта је да се све породице више информишу о процесу тражења несталих лица и права преживелих чланова.

НЕВЕНКА БОГДАНОВИЋ, је истакла да Црвени крст Србије сарађује са свим државним органима у процесу тражења несталих лица. Помоћи ће и својим предлозима у доношењу Закона за нестала лица у Републици Србији који је у току. Удружењима породица несталих ће увек као и до сада у границама њихове могућности пружати подршку. Јуче је одржана презентација изложбе „ЗАРОБЉЕНО ВРЕМЕ“ у Градској управи Крагујевац. Изложбом су успели да породице оснаже да своју причу претворе у слике и да кроз уметнички рад ослободе своју залеђену тугу. Пројекат ће бити настављен у наредном периоду на подручју Београда, Краљева и намера је да се све породице које траже своје нестале контактирају и по њиховој жељи укључе у изради предмета за изложбу.

Представници удружења дали су конструктивне предлоге, коментаре и постављали питања представницима власти и међународних организација.

Констатовано је од стране свих присутних учесника Округлог стола „ПРАВА ПОРОДИЦА НА ИСТИНУ И ПРАВДУ“, да је процес тражења несталих лица заустављен због неодговорности и политизације од стране представника привремених институција Приштине.

63 стабала за нестале

10. децембар 2021. године

У СПОМЕН несталим лицима, жртвама рата у бившој Југославији, поводом 10. децембра, Дана људских права, Српска координација удружења породица несталих са подручја бивше Југославије и Међународни комитет Црвеног крста организују садњу дрвећа на левој обали Саве, Бродарска бб. Од око 35.000

људи, чији је нестанак пријављен Међународном комитету Црвеног крста, близу 10.000 имена и даље се налази на списку оних чија је судбина непозната. Како наводе у МКЦК, то је чињеница која обесхрабрује и забрињава:

— МКЦК се бори да судбина сваког несталога лица буде разрешена, а да њи-

хове породице, у тој борби, не буду заборављене. У то име, делегација Међународног комитета Црвеног крста, заједно са породицама несталих лица, наставља акцију сађења младих стабала у знак сећања и поштовања на страдале и нестале сународнике током ратова деведесетих.

ЗАКЉУЧЦИ СА САСТАНКА УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ И ШЕФА ПРИШТИНСКЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ИЦМП-А

Хотел Сирус, Приштина,

На основу дискусија на састанку, донети су следећи закључци:

1. Породице несталих захтевају од обе владе да интензивирају напоре за проналажење, ексхумирање и идентификовање несталих на Косову

2. Породице захтевају да разматрање случајева НН у Мртвачници Института за судску медицину у Приштини почне што је пре могуће и да се информишу о резултатима
3. Ексхумација необрађених локација (Сјеница, Козарево, Кошаре и Јавор) требало би да почне чим временски

услови дозволе

4. Породице несталих захтевају заједнички састанак са Тужилаштом за ратне злочине Србије и Специјалним тужилаштом на Косову
5. Породице несталих захтевају деполизацију процеса несталих

Бљакај: Дијалог је нетранспарентан, нисам оптимиста ни по питању несталих

14. децембар 2021. године

ИАКО КОСОВСКА преговарачка делегација константно понавља да је питање несталих особа, једна од тема о којој се највише дискутује на састанцима у Бриселу, директор Фонда за хуманитарно право на Косову Беким Бљакај каже да нема информација да је било конкретних договора по питању несталих лица на Косову, оцењујући да је процес дијалога Београда и Приштине веома нетранспарентан.

“Тај процес дијалога је веома нетранспарентан, не знамо шта је договорено. Нисам много оптимиста да има помака чак и по питању несталих особа, без обзира што смо ми као ор-

ганизација од почетка били за то да се тема несталих особа нађе на дневном реду, али до овог тренутка нисмо оптимисти да постоји тај договор”, изјавио је Бљакај за Косово онлајн.

Премијер Косова Аљбин Курти недавно је изјавио да неће бити споразума са Србијом, док се не реши питање несталих лица.

И председница Косова Вјоса Османи, такође, је изјавила да су расветљавање судбине несталих и успостављање правде предуслови за трајни мир и успех у дијалогу Београда и Приштине.

Бљакај указује да је питање несталих приоритет, али да до сада, осим узајамних оптужби за одговорност у пружању информација и трагању, није било конкретних помака.

Кад туга вришти до неба

21. јануар 2022. године

ХЛАДНО ЈУТРО. Бадњи дан. Није небо тако лепо као над Метохијом, нема багрема ни долина

али је остала дубока, непроболна рана отворена 18. јула 1998. године на огњишту Костића у Ретимљу, у Метохији. Силом је заменила плодну Метохију, виногорје и травнате брежуљке са Раљом која није питома и лепа као Ретимље и Метохија.

Али, овде су питоми људи, овде је Петра Костић нашла уточиште бежећи од звери који су јој затрли лозу, киднаповањем оба њена сина и Тодора и Лазара. Свака мајчина суза носи тужну причу, а прича Петре Костић, колико год пута да је чујемо, постаје све тужнија. Бака Петра се обрадовала када

нас је угледала. Каже да увек помисли да ћемо јој донети неке вести о синовима. Иако су на основу ДНК идентификовани и сахрањени њихови посмртни остаци нађени у пећини Волујак, бака гледа кроз прозор, послушкује шкрипу капије и улазних врата не би ли се појавили.

НЕ МИРИ СЕ СА СМРЋУ ДЕЦЕ

Мајка Петра отвара успомене и говори о Лазару и Тодору као да су живи. Не прихвата да их више нема. Чека и нада се.

— Да их мајка загрли као када су били мали, да им чујем глас и да се преселим на онај свет. Када ме обузме велика туга и лоше мисли да их никада више нећу видети само пожелим да ме нема. Тргнем се, јер нећу да пресуђујем себи и предајем своју душу у пакао. То не би

волели моји синови — каже Петра, косовскометохијска мајка херој и додаје: — Увек мислим на моје синове. Сваке секунде, сваке минуте, сата и дана. Не постоји начин на који би се измерила моја бол свих ових година и ниједна казна није довољна за онога ко ми је одузео децу. На избораном лицу од старости и бола у венама ове несрећне мајке уткана је туга. Голема туга. Суза сама кане док прича о синовима о бадњим данима проведених у Ретимљу пре црне јулске ноћи 1998. године када су албански терористи завиле Костиће у црно. Када су Тодор и Лазар били дечаци живели смо у заједници са пуно деце, али васпитане и добре. Божић смо чекали са радощју. Ми смо били обични сељани и славили смо и пре деvedестих Божић, Васкрс, Светог Димитрија, нашу крсну славу и друге верске

празнике. Када су ми синови одрасли, мој Тодор и Лазар, да их мајка још једном види — уздише бака Петра док прича о својој деци, отишли би рано ујутро у шуму према Брестовачким падинама по бадњак. И сада их гледам како уносе бадњак у наш дом. О, децо моја — горко зариди бака Петра док нам прича о прослави Бадњег дана и Божића на свом огњишту у Ретимљу. Ја, моје кћери док се нису поудале, а када

се Лазар оженио и снаха спремали би посну храну за Бадње вече, али и припремали Божићну трпезу. Ја сам увек месила погачу за мога Тодора и Лазара и остале чланове породице. Наша погача се звала „дашник“ а по њој је са тестом прављен крст, а унутра би оставили неки новчић. За Божић су биле велике припреме. Прво печено прасе, али смо и месили посебне хлебчиће које би дали положајнику, а у њих

би обично убацили јаје. Сви смо били срећни и на окупу — присећа се бака Петра срећних дана у Ретимљу и додаје: — Немам више ни синова ни огњишта ни завичаја. Све су ми узели оне ноћи 1998. године док је још српска војска и полиција била на Косову и Метохији.

Р. Комазец

Специјални суд прихватио још 11 сведока са статусом жртве у случају против лидера ОВК-а

Исто је навео и Весели 10. новембра, као и Сељими 11. новембра.

Оптужница против Хашима Тачија, Кадрија Веселија, Реџепа Сељимија и Јакупа Краснићија потврђена је 26. октобра 2020. године. Према оптужници, најмање из-

СПЕЦИЈАЛНИ СУД У ХАГУ саопштио је да ће се на суђењу против бивших лидера ОВК Хашима Тачија, Кадрија Веселија, Јакупа Краснићија и Реџепа Сељимија, појавити још 11 сведока са статусом жртве, преноси Репортери.

„Претпретресни судија Гију је 10. децембра 2021. донео другу одлуку о учешћу жртава у случају Тачи и други. За једанаест подносиоца за-

хтева је прихваћено да на суђењу учествују као жртве. Они ће бити укључени у постојећу групу 1 (у којој је девет жртава) и представљаће их исти представник жртава“, наводи се у саопштењу Специјалног суда.

Иначе, 9. новембра 2020. године, у првим појављивањима пред судом, Јакуп Краснићи и Хашим Тачи су се изјаснили да нису криви по оптужбама које им се стављају на терет.

међу марта 1998. и септембра 1999. године, Хашим Тачи, Кадри Весели, Реџеп Селими, Јакуп Краснићи и други учесници удруженог злочиначког подухвата имали су заједнички циљ да обезбеде и спроводе контролу над целим Косовом путем метода које укључују застрашивање, малтретирање, насиље и незаконито елиминисање оних који се сматрају противницима.

Владика аустријско-швајцарски Андреј са новинарима из Аустрије у посети Косову и Метохији

27. фебруар 2022. године; Извор: radiomitrovicasever.com

У ОКВИРУ Тродневне посете Косову и Метохији владика аустријско швајцарски Андреј Гилерцић је у суботу, 26. фебруара, на Задушнице, обишао Ораховац, Велику Хочу и Зочиште. У Ораховцу су га песмом дочекала деца са својим свештеником Миланом Станојевићем у цркви Успења Пресвете Богородице.

Након дружења са децом владика је са оцем Миланом у пратњи новинара

обишао Српско православно гробље и уверио се на лицу места како страдање српских гробаља на Косову и Метохији још увек траје.

Одслуживши помен, окадивши гробове и поливши их вином владика је казао да је тужно што се рушење гробова наставља и обећао да ће новинари са којима је дошао на КиМ преко својих медијских кућа пренети део истине коју су могли за овако кратко време да виде. Он је рекао, што су и новинари по-

тврдили, да до народа у њиховој земљи оваква слика до сада није стигла. Владика и један део новинарске екипе из Аустрије је у манастиру Св. Врачи у Зочишту разговарао са игуманом Стефаном и братијом. Иако је манастир после минирања 1999. године, обновљен и данас се лепо изградио, и даље се суочава са проблемима који су наизглед ситни, али свакако сведоче о томе да црква на Косову и Метохији није заштићена како се то на Западу мисли.

У Великој Хочи су застали пред спомеником убијеним и киднапованим Србима од 1998-2000. године и читајући имена исписана на њему на трен прочитали само једну страницу књиге о страдању Срба у ораховачкој општини.

Владика Андреј је казао да је ова посета са циљем да се аустријска јавност информише о томе шта се заиста дешава на Косову и Метохији:

-Задатак ове наше посете је информативни, обавештајни, што значи да оно што се преко интернета, дигиталних медија или преко телевизије и новина сазнаје не узима здраво за готово него да се мора доћи на лице места и да се види како функционише међуљудски однос, да ли су већинска и мањинска права у оном билансу како то очекује међународна заједница. Новинари су имали прилике да у два наврата за два дана, јуче и прекјуче, по два сата (у Грачаници и Богословији у Призрену), разговарају са преосвећеним владиком Теодосијем и владиком им је исцрпно, у смиравајућем тону и у молитвеном усхићењу сведочио о неправилностима које се дешавају и у ње-

говој спречености да успостави конструктивне односе са Привременим институцијама на Косову и Метохији, како их ми називамо овде, и да се нађу мирна решења за суживот на овим просторима. Новинари су благодарни јер је владика Теодосије, не понављајући се, ишао на поједине сегменте који указују на менталитет, идентитет и став Српске Православне Цркве да се мирним путем решавају међуљудски неспоразуми, односно конфликти.

По речима владике Андреја, долазак са групом аустријских новинара из различитих медијских кућа на Косово и Метохију је инициран чињеницом да је годинама слушао вапаје владике Теодосија пред Светим архијерејским сабором, пред Патријархом да је ситуација на Косову и Метохији неиздржљива и неприхватљива, да полако посустају снаге за унапређење живота и опоравак српског народа на овим просторима, за очување светиња и пре свега имовине српског народа.

-Новинари који су овде су кренули својевољно и њихова жртва је већа ако знамо да у условима пандемије доћи на један овакав простор значи и карантин

по повратку у своју земљу, а то је и немогућност одласка на посао што је за њих врло тешко. И још у овим тренуцима су они као на горућем угљу јер се у Украјини тренутно дешавају ратна дејства. Упркос томе видим да су концентрисани на рад и своју, новинарску, професију упражњавају на професионалан начин са питањима и са слушањем размишљања.

Аустријски новинари су са домаћинима из Епархије рашко призренске посетили и манастире: Свете Архангеле, Високе Дечане, Пећку Патријаршију, Грачаницу, Драганац, и још нека места у којима живе Срби и потрудили се да разговарају са што више људи

Посети Косову и Метохији је претходила посета Београду где су са колегама из РТС-а посетили споменик „Зашто“ и одали почаст колегама пострадалим од НАТО бомби 1999. године. У Београду су посетили и Удружење киднапованих и отетих Срба и ту су имали прилике да поразговарају са неким од чланова породице страдалих Срба са Косова и Метохије.

22 ГОДИНЕ ПОСТОЈАЊА УДРУЖЕЊА Породице не одустају у трагању за истином и правдом

14. март 2022. године

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији поводом обележавања 22-годишњице оснивања Удружења организовало је конференцију за новинаре Прес центру у Београду под називом: "Породице не одустају у трагању за истином и правдом". Својим излагањима представници Удружења упознали су ширу јавност о свим напорима и препрекама у вишегодишњем раду и сарадњи са домаћим и међународним институцијама и појединцима у процесу сазнавања истине о судбинама киднапованих и несталих лица. На прес конференцији промовисана је публикација **"Отета истина"** и одржана презентација филма **"Чекајући Давора"**

ФИЛМ ЧЕКАЈУЋИ ДАВОРА У филму говори мајка киднапованог сина Давора Ристића Координатор канцеларије Удружења у Нишу Гордана Ристић где се види патња, бол, туга и неизмерна жеља за сазнавањем истине. Комплетан филм, потресна исповест Гордане Ристић доступан је на интернет презентацији Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији: <http://otetaistina.org.rs/>

Потписан Меморандум о разумевању (МОР) о успостављању Регионалне координационе мреже

17. март 2022. године

IN MEMORIAM: МИЛИЦА РАДУНОВИЋ

Са тугом се опраштамо од наше Милице Радунковић из Пећи, члана Извршног одбора Удружења. Преминула је 13. марта 2022. у 74 години живота. Дводеценијско дружење, упорност да до краја свог живота трага за вољеним братом Драгољубом Бојићем, отетим 13. јуна 1999. у центру Суве Реке, остаће нам у трајном сећању. Била је неуморан сарадник, учесник на свим скуповима и састанцима. Својом енергијом и упорношћу давала нам је снагу да не посустанемо у борби за истином о судбинама наших вољених. Нека ти је вечна слава и хвала.

У САРАЈЕВУ породична удружења несталих лица из Босне и Херцеговине, Хрватске, Косова, Црне Горе и Србије потписала су Меморандум о разумевању (МОР) о успостављању Регионалне координационе мреже.

МОР них удружења да сарађују на питању несталих лица у потрази за истином и правдом кроз механизам регионалне сарадње у којем сви чланови породице имају једнака права и дужност.

"Породице несталих су прве покренуле ствари. 75% несталих пронађено је због њихових породица и њихове подршке. Они се уједињују и раде за заједнички циљ и владе морају предузети свој део одговорности", рекла је ИЦМП ДГ Кетрин Бомбергер.

„Кроз године, породице су допри-

неле доношењу закона, потписивању споразума и радиле на прекиду ћутања и манипулације Без решења за проблем несталих, нема истинског мира", рекла је Семин Алексић, председница Координације удружења породица несталих из БиХ.

„УК сматра да је боља регионална сарадња кључна за остварење напретка. Помоћи ће у промовисању већег мира, стабилности и регионалног помирења. Укључивање породица у процес је од великог значаја", рекао је британски амбасадор у БиХ Мет Филд.

Потписивање МОР-а је део пројекта „Јачање регионалне сарадње на #WesternBalkans за решавање случајева несталих особа" који подржава Foreign, Commonwealth & Development Office

Рад и активности Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији можете пратити на интернет адреси

www.otetaistina.org.rs

Интернет портал уређује Игор Тодоровски

www.otetaistina.org.rs

**УДРУЖЕЊЕ ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И
НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ**

**Адреса: Сремска 6/4, Београд, Србија; Телефон: +381 11 3285025
Web: www.otetaistina.org.rs; Email: udruzenjekidnest@yahoo.com**